

serxwebûni
ARMANC
peza
azadi
democrasî

ARMANC

SAL 4 * HEJMAR 33 * HEZİRAN / 1982

AÇIKLAMA

Elimizde olmayan bazı nedenlerden dolayı dört aylık gibi bir süre boyunca Armanc'ı elinize ulaştıramadık. Bu nedenlerden biri, Türkiye'de açılmış bulunan yeni döneme ilişkin olarak yoldaşlarımız arasında varolan tartışma ve görüş alışverişinde, olumsuz bir katkıya yolaçmaması temenisiyle Armanc'ın bir ara yayınına aravermesi doğrultusunda yoldaşlar arasında bir bağlayıcı eğilimin oluşmasıydı. Öte yandan bu arada Armanc'ın dizgi ve basımı konusunda yeni teknik imkan-sızlıklarla karşılaştık. Dizgi makinası ile ilgili bir firmayla yaptığımız görüşmede, bize koşullarımıza uygun bir dizgi makinası temin edeceğini bildirmesine rağmen bir kaç aylık bir aradan sonra temin edemeyeceğini ilettiler. Böyle olunca da kendimiz başka yollarla bir dizgi makinası temin etme çalışmalarına koyulduk. Ancak görüşmeler, böyle bir makinanın temin edilmesinin bir kaç aylık gibi bir süreyi alacağını ortaya koyunca, yayınıımızı şimdilik eskiden varolan olanaklarımızla sürdürmeye karar verdik. Bütün bu gecikmelerden dolayı okuyucuların bizi bağışlayacakları umuduyla yayınıımıza yeniden başlıyoruz.

Bu arada birşeyi daha belirtelim ki ortaya çıkan bu aksaklıklar nedeniyle, daha önce yapacağını bildirdiğimiz Armanc'ın Kürtçe ve Türkçe ayrı baskılarını gerçekleştirme işi de daha bir süre gecikmiş oluyor. Bu görevde mümkün

olan en kısa zamanda yerini getireceğimizi umuyoruz.

Yeniden yayın hayatına başlarken, Türkiye ve Kürdistan'daki anti-faşist mücadeleye katkısı olacağı inancıyla, 12 Eylül askeri faşist darbesiyle başlayan yeni sürece ve bu arada devrimci hareket arasında yeniden yoğunlaşan faşizm ve Türkiye'de kurulması için uğraş verilen anti-faşist cephe konusundaki tartışmalara ilişkin düşüncelerimize daha yoğun olarak yer verme çabasında olacağız. Bu doğrultuda dergimize gelebilecek yazılara da yer verme kararındayız devrimci hareketin saflarındaki tartışmalara canlılık kazandıracağı inancıyla yoldaşlar ve okuyucularımızdan bu konudaki düşüncelerini bizi yazmalarını istiyoruz. Bu inançla, bu sayımızda, Türkiye'deki anti-faşist mücadelede önemli bir rolü olacağından hiç kuşku duymadığımız Kürdistan'daki güç ve eylem birliğinin bazı sorunlarına ilişkin olarak Devrimci-Demokratlar'dan bir arkadaşla yapılmış bir röportajı sunuyoruz.

Yayın hayatımızın, sizlerin sağlığınıza her türlü maddi ve manevi desteğe ve göndereceğiniz yazı ve haberlere bağlı olarak daha sağlıklı bir raya oturacağına olan inancımızı bir kez daha yineliyerek açıklamamıza son veriyoruz.

ARMANC

.....1 MAYIS YAŞIYORDU

Bu yılın 1 Mayıs'ına Türkiye ve Kürdistan halkları dışında yoksulluk, açlık ve sefalet, içerde; hapishanelerde, baskı, işkence ve kanlı terör altında girdiler.

Sömürgeci faşist diktatörlük 21 aylık zorba yönetimi boyunca başta işçi sınıfı olmak üzere tüm çalışan emekçilerin her türlü ekonomik-demokratik, sosyal ve siyasal haklarını ortadan kaldırarak onun yerine elleri kolları bağlı olarak dipçik ve süngü zoruyla başta büyük tekeller olmak üzere sermaye sınıfının hizmetinde çalışma düzenini yerleştirdi. İşçi sınıfının devrimci sendikal örgütleri kapalı, sendikal yöneticiler, geçmişte işçi sınıfının patronlar tarafından varolan sömürünün bir ölçüde olsa sınırlandırma mücadelesine

katıldıkları için idamla yargılanıyorlar. Toplu sözleşme, grev yapmak yasak, her şeye büyük tekelci patronlar karar veriyor. Güya kapatılmamış olan Türk-İş ise, patronlarının işçi sınıfının saflarına uzanmış olan bir kolu haline dönüştürüldü. Türk-İş'in görevi artık

işyerlerinde fabrikalarda çalışma düzeni verimli bir çalışma; açık deyimiyile patronlara daha çok ve daha verimli iş yapma düzenini sağlamaktır.

İşsizlik arttıkça artıyor. Kırsal alandaki nüfus da dahil edildiğinde, Türkiye'de en azından 8 milyon çalışma yasında işsiz var. Topraksız ve az topraklı nüfus, yoksulluk içinde kıvrılıyor. Okuma olanağı elde edemeyen ya da yüksek öğrenim kapıları kendisine ka-

panan gençlik yozlaşma bataklığının içine itiliyor. Okuma olanağı elde etmişler ise, askeri kışla kuralları işletilen okullarda ırkçı-şöven faşist demagojiyle yönlendiriliyor.

Kural tanımayan faşist devlet terörü esmeye devam ediyor. Bu terörden en büyük payı alanlar özellikle Kürdistan köylüleri oluyor.

Hapishaneler devrimci yurtseverlerle doldurulmuş. Yüzbinleri aşan insan i-çerde, baskı, terör ve işkencenin en acımasızını yaşıyorlar. Gözaltına alınıp da işkenceden geçirilmeyen yok. Bugüne kadar 200'ü aşkın yurtsever işkence altında katledildi. Hapishaneler her türlü yaşam ve sağlık koşullarından yoksun hastalık saçan bataklıklar halinde.

Mahkemeler, hak hukuk tanımayan bir pervasızlıkla konuşma, savunma ve savunma avukatı tutma hakları ellerinden alınmış olan tutuklulara ceza kesip kefen biçiyorlar. Bu 21 ayın içinde 10'un üzerinde devrimci idam edildi. 3000'den fazla devrimci idam talebiyle yargılanıyor.

İşte halklarımız 1 Mayıs 1982'yi bu koşullarda yaşadılar. Dahası bu yıl 1 Mayıs tatil günü de değildi. Hatırlardadır; faşist darbe öncesi bir kaç yılın yığınsal 1 Mayıs kutlamaları, 1 Mayıs günlerinde alanlara sel gibi akan yüzbinler burjuvazinin yüreğine büyük bir korku salmıştı. Burjuvazinin yüreğine oturan bu korkuyu, geçen yıl cunta 1 Mayıs'ın "Bahar Bayramı" olarak kutlamasını dahi yasaklayarak, gidermeye çalıştı.

Bu nedenle, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 1 Mayıs "Bahar Bayramı" olarak bir tatil günü bile değildi. O gün işçiler köylüler diğer emekçiler çalışıyorlardı. Cunta bu yolla, işçi sınıfının uluslararası birlik mücadele ve dayanışma günü olan 1 Mayısı unutturacağını, yok edeceğini sanıyordu. Oysa 1 Mayıs 1982 günü, Türkiye ve Kürdistan'da sömürgeci faşist diktatörlüğe karşı, makinalar çarklar şakır şakır işçi sınıfının kinini bileyip, gözenek gözenek kurtuluş bilincini örerken bel ve pullak darbelerinin altında cömertçe yarılan topraklar özgürlüğe döllenmenin sevincini yaşıyordu. Her ne kadar zindanlarda yüzbinlerce yurtsever ve devrimcinin vücutları işkence darbeleri altında çürüyüp eriyorduydu da, açlık, hastalık ve işkence elbirliğiyle taş ve beton duvarların arkasındaki karanlıkta etlerini yalıp kemiklerini kemiriyorduydu da dip diri yüzbinlerce yürek tıkr tıkr işleyerek sömürsüz özgür ve mutlu yarınlara doğru yol ahyordu. En açıkçası yürekler, toprak ve makinelerle kaynaşarak 1 Mayısı haykırıyordu. Ve 1 Mayıs 1982 de Türkiye ve Kürdistan'da 1 Mayıs dipdiri yaşıyordu.

TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN HALKLARIYLA DAYANIŞMAYI YÜKSELTELİM

İşçiler, emekçiler, demokrasi ve özgürlükten yana güçler....,

Dünyanın dört bir yanında işçilerin, emekçilerin, sömürsüz, baskısız ve barışçıl bir yaşamdan yana olan tüm güçlerin, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı kutladığı bu günlerde, Türkiye ve Kürdistan halkları her türlü demokratik hak ve özgürlüğün ortadan kaldırıldığı, sömürü ve zorbalığın en acımasız biçimde hüküm sürdüğü faşist diktatörlük koşullarını yaşıyor.

Bugün Türkiye'de süngü zoruyla işbaşında bulunan askeri faşist cunta, Türkiye ve Kürdistan halklarına yalnız 1 Mayıs'ı yasaklamakla kalmamış işçi sınıfının bütün ekonomik ve siyasal haklarını da gasp etmiş bulunuyor. İşçi sınıfının ve diğer emekçi yığınların demokratik örgütleri, sendikaları kapatılmıştır. Tüm çalışanların toplu sözleşme ve grev yapma haklarına el konulmuştur. İşçi sınıfının 52 tane sendikal önderi, askeri mahkemelerde "savashali" hükümlerine göre idamla yargılanıyor.

Türkiye ve Kürdistan da acımasız bir devlet terörü estiriliyor. Yüzünü aşkın ilerici, yurtsever, devrimci insan cezaevlerinde, her türlü beslenme ve sağlık koşullarından yoksun, savunma hakları ellerinden alınmış işkencelerin en ağırına muhattap koşullarda yaşıyor.

İşbaşına geldiğinden bu yana cunta 10'u aşkın devrimciyi idam etti, 20'e yakın insanı işkencehanelerde katletti, daha fazlasını dışarıda kurşunlayarak öldürttü. İkibinden fazla yurtsever, devrimci halen askeri mahkemelerde idam talebiyle yargılanıyor. Askeri mahkemeler, her türlü hukuk kurallarından uzak; savunma hakkının tamamıyla ortadan kaldırıldığı, düzmece MİT ve polis raporlarının kararlar için dayanak yapıldığı, savunma avukatlarının bile baskı ve tehdit altında bulunduğu, kendisini savunmaya kalkışanların tekrar işkencehanelere götürüldüğü bir ortamda tamamiyle siyasal nitelikte kararlar veriyorlar.

Cuntanın iş başına gelmesinden bu

yana, emekçi halkın yaşam koşulları daha da ağırlaştı. 45 milyon nüfuslu Türkiye'de işsizler ordusunun sayısı 8 milyonu aştı. Çalışanlar da çok ağır koşullarda düşük ücretlerle çalışıyorlar. Geçim sıkıntısı artıkça, artıyor. Yoksullaşma, açlık ve sefalet her gün daha da yaygınlaşıyor. Cunta öncesi dönemde, ilerici sendika demokratik kitle örgütleri ya da siyasal partilerde yer almış bulunan işçi, memur ve öğretmenler hergün toplu halde işten çıkarılıyor. ya da sürgün ediliyor.

İşte 1982 1 Mayıs'ı Türkiye ve Kürdistan halkları açısından böylesine bir dönemde geliyor. Her ne kadar cunta, emekçi halklarımızın üstüne bir kâbus gibi çökmüş, onun 1 Mayıs'ları özgür ve mutlu bir ortamda kutlamasını engellemek için 1 Mayıs'ı halklarımıza yasaklamışsa da, 1 Mayıs bilincini, kurtuluş uğruna mücadele azmini kafasından yüreğinden söküp atamamıştır. 1 Mayıs'ı yiğit evlatlarının kanlarıyla tarihe kazınmış olan halklarımızın bilincinden faşist cunta süngüleriyle söküp atamaz

İşçiler, emekçiler, demokrasi ve özgürlükten yana olan güçler!

Türkiye ve Kürdistan halklarının 1 Mayıs'ları yaşatma bilinç ve azimlerine omuz verelim. Faşist diktatörlüğü alaşağı etme yolunda mücadele veren, bu uğurda nice evladını yitiren Türkiye ve Kürdistan halklarıyla dayanışmayı yükseltelim. İdamlara, işkencelere ve azgınca sürdürülen faşist devlet terörüne karşı sesimizi yükseltelim.

**-YAŞASIN TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN HALKLARININ CUNTAYA KARŞI ORTAK MÜCADELESİ
-YAŞASIN İŞÇİ SINIFININ ULUSLARARASI BİRLİK, MÜCADELE VE DAYANIŞMA GÜNÜ 1 MAYIS
-YAŞASIN PROLETERYA ENTERNASYONALİZMİ.**

**KÜRDİSTAN
DEVİRİMCİ DEMOKRATLARI
AVRUPA**

**NAVNIŞANA ME HATE
GUHERANDIN**

Navnişana me yê nuh :

ARMANC

Tunnelgatan 14 - 3 tr.
111 37 Stockholm-SWEDEN

ADRESİMİZ DEĞİŞMİŞTİR

Yeni adresimiz :

ARMANC

Tunnelgatan 14 - 3 tr,
111 37 Stockholm-SWEDEN

OBS : NY ADRESS

ARMANC

Tunnelgatan 14 - 3 tr.
111 37 Stockholm-SWEDEN

KÖLN'DE 1 MAYIS GECESİ

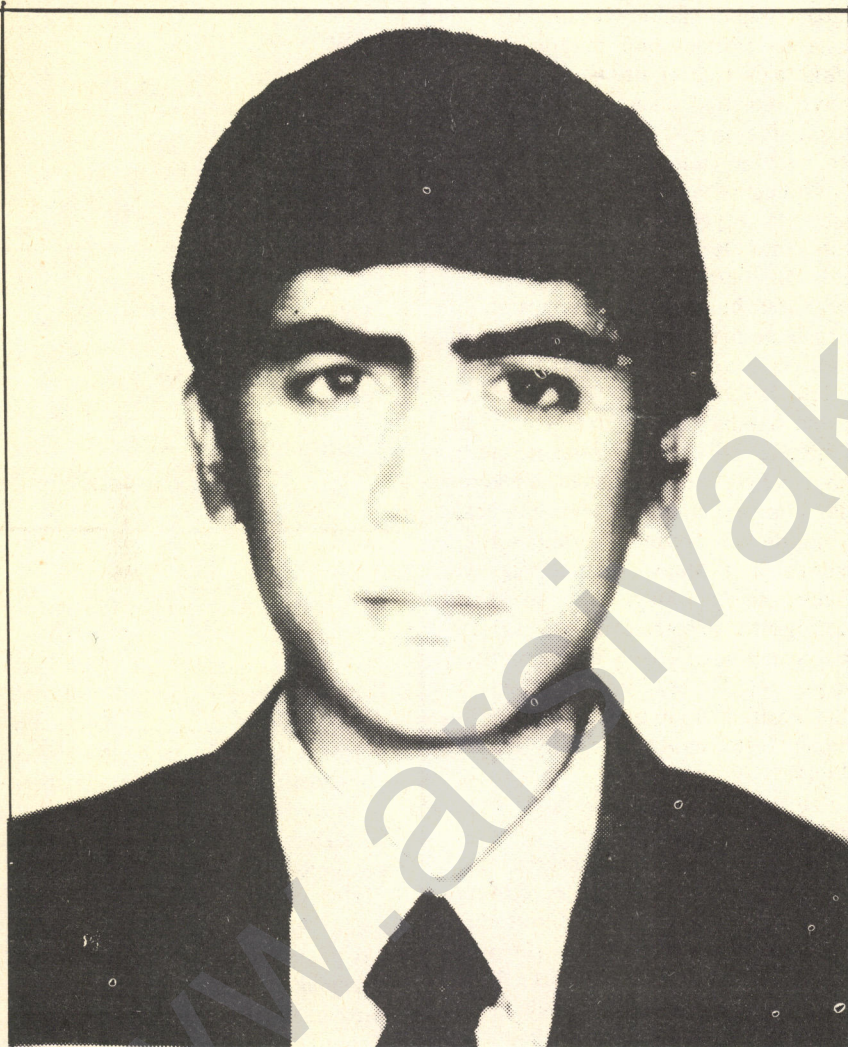
Her yıl olduğu gibi, bu yıl da İAK(Uluslararası İşçi Komitesi) içinde çalışan Alman, Kürt, Yunan, Portekiz'li, Şilili ve diğer ülkelerin komünistleri işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs 1982 bayramını Köln şehrinde birlikte kutladılar.

Geceye çok ulustan 1500'e yakın emekçi katıldı. Her ülkenin komünistleri yayın masalarını açıp yemeklerini tanıtmak ve izleyicilerin açlığını gidermek için yemek yapıp sattılar. Kürdistan Devrimci Demokratları, halkımızın zengin kültürünün en iyi oyunlarından Elazığ oyun ekibini davulu ve zurnasıyla oynadılar. Ayriyeten Kürdistan'daki faşist sömürgeci cuntanın insanlık dışı baskılarını sergileyen bez üzerine çizilmiş bir grafikte salonun duvarına astılar.

İAK adına yapılan konuşmada Türk ve Kürt halkları üzerindeki faşist baskılar protesto edildi; özellikle DİSK yöneticileri için istenilen idamların derhal durdurulması istendi, onlarla dayanışma vurgulandı.

Gecenin geç saatlerine kadar süren 1 Mayıs kutlaması enternasyonel bir atmosferle son buldu.

ÖNDER BÊ MIRIN E

ÖNDER DEMİROK : 1963.....

Cinayetên cunta faşist, ku ji roja dest da ser kirdayetiye u heta iro, ê di bê hesab in. Hejmara şehidên bî destê cunta xwinxwar gihastiye hezaran,

Şehidên dawiyê ku di girti-geha Diyarbekir de bî destê cunta xwinxwar hatin kuştin, yek ji wan ji xortê demokratê şoreşger Önder Demirok e. Ki ye Ön-

der Demirok?. Ew xorteki ji Komela Ciwanên Demokratên Şoreşger bû. Di bakelorya Diyarbekir de dixwend. Ewi ji wek hevalên xwe û weki xortên welatparêz yê nî dî rewşa gelê xwe, bîndestî zehmetiya kedkarên Kurd baş dinasi. Her wiha wi baş dizanibû ku gelê me ji vi halê bîndestî hew dî rîya xebata rêxistinî

re dîkare xelas be. Lew re ji çî dî dî jîna xwe ya dîbistanê de be çî ji dî jîna xwe ya derva de be, lî hember imperyalizmê, mêtîngehkari û lî hember cunta faşist a leşkerî bî aktîfî radîwestiya, şer dîkîr. Wi lî Kurdistanê ye-kîtiya kar û barê ciwanan dîxwest û dîgot: "rîya me ciwanan rîya çîna karker e."

Önder Demirok, di tebaxa sala 1981'i de hat girtin. Jî mehekê zêdetir dî bîm îşkencê de ma. Îşkencî neditî pê hat kîrîn. Lê wi baş dizanibû ku çîma îşkencî pê tê kîrîn. Zordaran tu tîşteki bî kêrî wan bê nîkarîbûn jî devê wi bîstînin. Rabûn wi xîstî girtîgehê. Dî serê salê de carek dîn wi girtî bîrîn bî çav. Îdî tu agahdarî jê çênebû. Heta rojekê, du polisên cunta faşist hatî ber deriyê mala dê û bavê wi. Hiç ne xema wan bû. Raste rast kaxetek xîstî destê wan û gotî: "lawê we mîriye". Dîktorê eskeriyê dî rapora xwe de gotîbû, ku jî serma mîriye. Lê dê û bavê wi çûn dîtin ku kefen jî xwinê sor bûye. Wê gavê tê gîhîstî, ku ev rûreşîya cunta faşist e. Jî xwe her wîha bû: Dîkuştî û bî destê "dîktorên" xwe dîgotî jî serma mîriye, an xwe kuştîye û h.w.d.

Önder Demirok bo çî hat qetîlkîrîn? Nokerên zordarên cunta faşist jî tîrsa xebata Önder, jî tîrsa xebata hevalên wi û gelê wi hat qetîlkîrîn. Ew jî bîr û baweriyên wi dîtîrsîyan, tê de dawîya xwe dîdîtin. Ewan dizanibû Önder xorteki hêja yê jî navê gelê xwe derketîye. Dî rîya serxwebûn û azadîyê de canê xwe dîde, barê xwe nafroşe.

Celadên zordar, jî bêhêziya xwe Önder kuştî. Lewra hemû rê û alêtên îşkencê dî bîndestî xwe re derbas kîrîn lê dîsa jî lî ber bawerîya Önder mat bûn. Hew çarek dîtin: canê wi, laşê wi jî ber çav rakî.

Zordaran bî lepên xwe yê nî xwin laşê wi jî holê rakîrîn. E-rê raste, iro Önder dî nav me de nagere, lê baweriyên wi? Fedakari û mîrxasîya wi? Ew nemîrîne, dî nav me de pêl dîdîn bela dîbî. Lewra Önderê çû bî hezaran Önder hatî. Rîya Önderan ronî ye. Şehidên azadî û serxwebûnê bê mîrî in. Önder bê mîrî e.

İŞKENCE DOSYASI

Türkiye'deki faşist cuntanın yönetimi altında sürdürülen devlet terörünün en açık örneğini hiç kuşkusuz polis ve MİT işkencehanelerinde, gözaltı ve hapishanelerde, mahkemelerde başvuru uygulamalar oluşturuyor.

İşkencehanelerdeki insanlık dışı uygulamaları, gözaltına alınan istisnasız tüm insanlara, politik olup olmamalarına bakılmaksızın sorgu sırasında yapılan işkenceleri ve bu işkenceler sırasında katledilen yüzlerce devrimci, yurtsever, sakat bırakılan binlerce insanı duymayan kalmadı. Artık öyle oldu ki cuntanın kendisi bile bunları gizleyemez oldu. Gözaltında güya "bazan" işkenceye başvurulduğunu itiraf etmek zorunda kaldı ama hayasızca bunlardan kendisinin haberdar olmadığı işkenceye başvuranların cezalandırılacağı yalanıyla insanlık düşmanı yüzünü gizlemeye çalıştı. Fakat bu yalanlara da artık kimsenin inanmadığı, işkence ve kanlı terör uygulamalarının bizzat cunta yönetimi tarafından organize edildiği gün gibi ortada.

Çünkü baskı, terör ve işkence uygulamalarına yalnızca polis ve MİT işkencehanelerinde başvurulmuyor. Hapishaneler de başlı başına işkence yuvaları haline geldi. Hapishanelerde tutuklulara en ağır baskı ve hakaretler yapılıyor. Tutuklular, açlık, gıdasızlık ve yaşam koşullarından yoksun, hastalık yuvası haline gelmiş cezaevi koşulları ile karşı karşıyadırlar. Aileleri, ana babaları, çocuklarıyla görüşmeleri ya çoğunlukla yasaklanmış, yasaklanmayanlar da ağır gözetim altında, büyük tehdit ve dayaklarla yüz yüze gelerek o da demir parmaklıklar, tel örgüler ardından birkaç dakika görüşebiliyorlar. Gazete, kitap okumaları, radyo dinlemeleri yasaklanmış, ırkçı-şoven marşları ezberlemekten ve sabahtan akşama dek talem görmekten başka bir şeye fırsat verilmeyen kendilerine.

Uygulanan koyu sansüre rağmen cuntanın bu uygulamaları çeşitli araçlarla zaman zaman kamuoyuna daha çok da dış basına yansıtıyor. Kamuoyuna ve dış basına yansıyan uygulamaların çoğu genellikle büyük metropol kentlerindeki olaylar oluyor. Bunun da nedeni bütün sansür uygulamalarına rağmen özellikle dış basının bu kentlerdeki bilgilere diplomatik kanallar, basın ajansları arasındaki ilişkiler v.s. gibi yollarla ulaşabilme olanağını elde edebilmelerindedir. Oysa metropol kentlerinin dışında başvuru baskı ve terör hiç de bu yerlerden daha az yaygın değildir. Hele Kürdistan'daki uygulamalar hem daha gaddarca, hem de daha yaygındır. Üstelik cuntanın Kürdistan'daki baskı ve terörü gizleyebilmesinin, dışarı sızdırmayı önleyebilmesinin olanakları daha fazla olduğundan buradaki uygulamaların pervasızlığını arttırdıkça arttırıyor.

Son zamanlarda, Diyarbakır'daki cezaevleri ve askeri mahkemelerinden kamuoyuna ve bizlere ulaşan bilgiler, Kürdistan'daki siyasal tutuklulara karşı kural tanımaz, cuntanın kendi emirnameleriyle oluşturduğu kuralları bile aşan, benzeri Hitler dönemindeki faşist Alman kamp ve mahkemelerindeki uygulamalarda bile görülmeyen azgın bir saldırının yürütüldüğünü gösteriyor.

Faşist terör yönetiminin Diyarbakır'daki zorbalıkları öyle bir azgınlaşmış ki, artık hangi safhanın işkence- li gözaltı, hangi safhanın cezaevindeki gözaltı ya da mahkemelerdeki sorgu ve savunma safhası olduğu belli değil. Her yerde ve her safhada aynı kurallar işliyor. Denebilir ki dünyanın neresinde olursa olsun, mahkemeler ne kadar göstermelik de olmuş olsalar, tutuklulara şu ya da bu ölçülerde kendilerini savunmaları, savunma avu-

katı tutmaları olanakları tanınmıştır. Dünyanın başına bela kesilmiş olan Hitler dönemindeki faşist Almanya'da bile, komünist ve anti faşist siyasal tutuklular kendilerini savunabilecek fırsatı, savunmalarını güçlendirecek belge ve dökümanları elde edebiliyorlardı. Diyarbakır'daki askeri mahkemeler bugün, Hitler Almanya'sındaki mahkemelere bile taş çıkartıyorlar.

Tutuklular, çeşitli iftira ve işkence altında MİT tarafından hazırlanan düzmece raporlardaki suçlarla yargılanıyorlar. Buna karşın kendilerini savunma, "hukusal" yönden gerçekten kendilerine yardımcı olabilecek savunma avukatı tutma hakkından yoksundurlar. Tutuklular, mahkeme karşısında kendilerine işkence yapıldığını söylememeleri için her türlü yolla tehdit ediliyorlar. İşkence yapıldığını söyleyenlerin ifadeleri mahkeme tutanaklarına girilmiyor. Üstelik mahkemeden döndükten sonra, işkence yapıldığını belirttikleri için tekrar işkenceye, hücrelere götürülüyorlar. Bugüne kadar, bu yöntemle yüzlerce devrimci, yurtsever, hücrelere götürüldü. Hücrelere gidip de sağlan dönenlerin ise hemen hemen istisna oldukları da bilinen bir gerçek. Gidenler ya katlediliyor, ya da ağır sakat bırakılıyorlar. Hapishanelerdeki baskı ve çok kötü koşullar, sık sık başvuru hücre cezaları yüzünden çoğu tutuklunun artık ayakta durabilecek gücünü bile yitirdiği, verem, uyuz, işkenceden dolayı felç, kalp hastalığı, sağlıklı düşünme yetisini kaybetme gibi hastalıkların yaygın hale geldiği verilen haberler arasında.

Bütün bunlar, elbetteki durup dururken ya da boşuna yapılmıyor. Azgınlığın bu boyutlara vardırılması, cuntanın çıkmazının büyüklüğünden geliyor. Halkın muhalefetinin köklülüğü ve yaygınlığı, başa geçer geçmez her tarafı dümdüz edeceğini sanan cuntayı ve onun arkasındaki tekkelci grupları telaşlandırıyor. Telaşlandıkça azgınlaşıyor ve hergün daha çok kan döküyor.

Oysa devlet, terörünü azgınlaştırdıkça azgınlaştırmamanın, hergün daha çok kan dökmenin cuntayı emellerine ulaştırmaya yetmeyeceği ortada. Bugün halklarımız üzerindeki baskı ve terör ne kadar artmış olsa da, halkın muhalefet etmesinin, hoşnutsuzluk ve karşıkoşununun da 12 Eylül öncesine nazaran daha derin, yaygın ve somut temelleri oluşuyor. Öyleyse hoşnutsuzluk ve muhalefetin giderek daha da yaygınlaşacağı, toplum içinde cuntaya karşı daha pek çok kesimden muhalefet sesinin geleceği ve buna karşın cuntanın da saldırılarının artmaya devam edeceği ortada.

Bu durumda, biz devrimci, yurtsever ve anti-faşist örgüt ve kişilere daha da ağır görevler düşüyor. Koşulları

mız ne kadar ağır, sorunlarımız ne kadar büyük olursa olsun, hiçbir şey bizi, cuntaya karşı mücadele etmekten alkoymamalıdır. Unutmayalım ki cuntaya karşı atacağımız en ufak bir adım bile, onun yıkılışını ve halklarımızın özgürlüğe kavuşmasını daha da çabuklaştıracaktır.

Hele bugünkü koşullarda zindanlarda, her türlü baskı ve zorbalığa, bütün olanaksızlıklara rağmen halkımızın onurunu ayakta tutmaya azmetmiş devrimci ve yurtseverlerle dayanışmanın, onların seslerinin zindanların dört duvarı arasına hapsolup kalmaması için seslerini duyurmanın, cuntanın halkımıza ve devrimcilere karşı sürdürdüğü kural tanımaz terörü açığa çıkarmanın ne kadar büyük bir önem taşıdığını akıldan çıkarmamalıyız. Her yerde yararlanabileceğimiz her türlü araç ve yöntemle, cuntanın insanlık dışı yüzünü başvurduğu terörü deşifre etmeli, devrimcilerin sesini dört duvar arasından çıkarıp kitlelere yaymalıyız.

Armanc, bu konudaki görev ve sorumluluğunun açık bilincindedir. Cuntaya karşı yüksелеcek her sese sayfalarında yer vermeyi, cuntanın uygulamalarını elindeki bütün olanakları seferber ederek açığa çıkarmayı görev biliyor. Bu inançla, bu sayımızla birlikte "İŞKENCE DOSYASI" başlıklı bir bölüm açmış bulunuyoruz. Bu bölümde elimize bizzat işkence görenlerin ifadeleri olarak ulaştığımız bulunan raporları yayınlıyacağız. Elbetteki bizzat işkence görüp hapisane ve mahkeme koşullarını yaşamış olanların kaleminden uygulananları öğrenmek çok önemlidir. Fakat bu, şu anlama gelmez ki, kendileri işkence görmedikleri ya da tutuklanmadıkları halde şahit oldukları bazı olayları bize iletenlerin yazılarına yer vermeyeceğiz. Hem bizzat olayları yaşayan hem de şu ya da bu biçimde tanık olan ya da bilgi edinenlerin yazılarını da bekliyoruz.

"İŞKENCE DOSYASI" nı yayınlamaya başlarken bir noktayı okuyucularımıza açıklamakta yarar görüyoruz. Raporlardaki olaylar, işkencede başvurulan yöntemler olduğu gibi, hiçbir abartma ya da değiştirmeye yer verilmeyen aktarılmıştır. Yalnız bazılarında var olan ifade düşüklükleri "dil bakımından" düzeltilmiş, ayrıca güvenlik nedeniyle bazılarında yer alan isim ve tarihler çıkarılmış, bunların yerlerine (...) işaretleri ve tek veya çift harfler konmuştur. Ayrıca raporu yazanların imzası da saklı tutulmuştur. Bu zorunlu değişikliklerden dolayı okuyucuların bizi anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz. Bu umutla, bu sayımızda iki devrimcinin ifadelerine yer veriyoruz.

Benim tutuklanmam, 12 Eylül darbesinin öncesine rastlar. Darbe öncesinde iki kez tutuklandım. Birinci tutuklanma sürem kısa oldu. İkincisinde daha uzun süre içerde kaldım. 12 Eylül askeri faşist darbesini içerde karşıladık. Ondan sonra da 12 Eylül darbesi koşullarındaki hapisane yaşamına tanık oldum. Darbe öncesi ve sonrası gözaltı ve tutukevi koşulları arasında büyük farklar vardı. Bu nedenle, ben hem darbe öncesi yaşadığım olayları hem darbe sonrasındaki uygulamaları, yapabildiğim ölçüde gözler önüne sermeye çalışacağım. Böylece iki dönem arasındaki farkların daha somut olarak görülebileceğine inanıyorum.

Yukarıda, kısa bir süreyi aldığım söylediğim ilk tutuklanmam, ... tarihinde oldu. Bu tarihte, ... da başvurulan "kepenk kapatma eylemi" sırasında yapılan aramalarda bizim evimizin de aranması ve evde bir bildirinin ele geçirilmesi sonucu beni ve kardeşlerimi alıp Birinci Şubeye götürdüler.

Birinci Şubede, gündüz saat 11'den gece saat 3'e kadar bize işkence ettiler. İşkence, genellikle falakaya yatırma ve elektrik verme şeklinde idi. Falaka sırasında, el ve ayak tırnaklarımızdan kan akıncaya dek vuruyorlardı. Elektrik ise vücudun çeşitli yerlerine veriliyordu. Ayrıca coplarla, vücudumuzun rastgele yerlerine vuruyorlardı. Yere yatırılarak, birden fazla polis üstümüze çıkıp, tekme ve coplarla vuruyorlardı.

Gece saat 3.30 dolaylarında her birimizi değişik polis karakollarında nezarete attılar. Nezarete gittiğimde, ağzımdan, burnumdan ve tırnaklarımdan kan akıyordu. Ayrılırken kardeşlerimin de aynı durumda olduklarını gör-

düm. Ertesi gün ifadelerimize başvurup bizi gözaltına gönderdiler. İfade sırasında, kardeşim A.M., bildirinin kendisine ait olduğunu, biz ise bildiriden haberimiz olmadığını belirttik. Gözaltına alındıktan bir gün sonra, tekrar gözlerimizi kapatıp bizi soruşturmaya tabi tutmaya götürdüler. Soruşturma yaklaşık dört saat kadar sürdü. Rizi tek tek çağırıp ifadelerimize başvuruyorlardı. Psikolojik işkenceye de başvuruldu burada. Birimizi alıp götürüyor, diğerlerimize de yakın bir oda da işkence ve çığlık seslerini dinletiyorlardı. Bu seslerden, bir ara, gerçekten kardeşimin öldüğü, daha sonra da durumunun çok ağırlaşmış hastaneye kaldırıldığı hissine kapıldım. Oysa sorgudan sonra tekrar gözaltına götürüldüğümüzde, aslında dinletilen o işkence, sorgu ve çığlık seslerinin teyipten verildiğini öğrenmiş olduk.

Böyle bir uygulamanın sonucunda tekrar ifademizi aldılar. Gene aynı ifadeleri vermekte ısrar ettik. Sonunda aynı ifade üzerinde razı oldular ve bizi gözaltına gönderdiler.

Gözaltına alınışımızdan üç gün sonra mahkeme karşısına çıkarıldık. Kardeşim A.M. tutuklandı, biz diğerleri salıverildik.

Bu süre içinde, değişik siyasal hareketlerden kimselerle karşılaştık. "Kepenk kapama eylemi" nden dolayı, Birinci Şubede M. ve Z. iki Apocu gözaltına alınmışlardı. Bu kimseler, biraz dayak yedikten sonra, eyleme karar veren ve aktif olarak katılan kişilerin isimlerini vermişlerdi. Aynı unsurlar, gözaltında da kendi arkadaşları ile kavgaya etmekteydiler. Kavgaları sorasında biri diğerine "ben şefim", diğeri "yok ben şefim" diye bağırıp duruyorlardı. Hatta bu kavgaları, gözaltı idaresi tarafından görülünce, idareye götürülüp birbirlerine sırayla dayak atmaları kendilerinden istenmiş, onlar da buna uyarak birbirlerini dövmüşlerdi.

İkinci kez gözaltına alınmam, ... de meydana gelen bir çatışmadan sonra polisin çeşitli evlere baskınlar düzenlemesi sonucu oldu. ... günü bizim eve de baskın yapıldı. Evde hiçbir şey bulamamalarına rağmen beni ve o sırada bizde bulunan T. K. ve Z.Y. adındaki kişileri alıp Merkez Askeri İnzibat karakoluna götürdüler. Gece saat 10'dan 03'e kadar bize dayak atıp olayla ilgili çeşitli sorular yönelttiler. Saat 03 sıralarında gözlerimiz bağlanarak Birinci Şube'ye götürüldük.

Birinci Şube'ye götürülür götürülmez, üçümüzü de tekme tokatla yere serdiler. Altı yedi polis üzerimize çıkıp harman döver gibi cop ve tekmelemlerle bizi dövdüler. Bir yandan da olayla ilgili sorular soruyorlardı. Biz haberimizin bir şeyden olmadığını söylüyorduk.

Sabaheyn gözlerimizi açıp bizi polis karakoluna gönderdiler. Karakolun nezaretine geldiğimde, sol kulağımdan kan aktığının farkına vardım. Vücudumun da hemen hemen her tarafı şişmiş ve morarmıştı.

Üç gün sonra, bizleri bulduğumuz karakollardan alıp ... hastahanesine götürdüler. Hastahane, bizi bir yaralıyla yüzleştireceklerini söylüyorlardı. Doktor'dan izin istediler. Doktor, yaralının sürekli bakımda olduğunu, ifade verecek durumda olmadığını belirtmesine rağmen, kendisini dinlemeyip bizi hastanın bulunduğu odaya götürdüler. Hasta konuşacak durumda değildi. Bazı anlaşılmasız hareket ve mırıltılarından sonra "tamam bunlardır" diye beni ve T.K.'yi alıp tekrar Birinci Şube'ye götürdüler. Üç-dört saatlik dayaklı alkoymadan sonra bizi karakollara dağıttılar.

.... tarihinde, ifademize başvurup bizi gözaltına göndermek üzere hazırladılar. Bu arada ....'de çıkan olayla ilgili oldukları öne sürülen M.İ. ve A.G. adındaki şahıslar da yanımıza getirildiler. Bu süre içindeki ifadelerden tüm baskı ve işkencelere rağmen bir şey elde edememişlerdi.

Gözaltına götürülürken, hepimiz önce mahkeme binasının önündeki bahçeye getirilmiş, jiplerden indirildikten sonra, gözlerimiz bağlanarak tahmini mahkemenin arkasındaki bir binaya götürülmüştük. Orada altı gün boyunca soruşturmayla tabi tutulduk. Götürüp bizleri, her biri bir tabut gibi olan hücrelere atmışlardı. Ellerimiz ve gözlerimiz bağlı olarak yanlamasına bizi hücreye atıp üzerimize kapıları kilitliyorlardı. Bu hücrelerde hareket etmek yani oturmak veya sağa sola dönmek olanaksızdı. Sırasıyla, bu tabut tipi hücrelerden çıkarıp, bizi işkenceye götürüyorlardı.

Burada genellikle başvurdukları işkence yöntemi şuydu: Kollarımızı yana açıp bir kalın sırgın üzerine bağlıyorlardı. Ardından, ayaklarımızı yerden kesecek kadar sırgı havaya kaldırıp bir yere sabitleştiriyorlardı. Bu durumda insan tamamiyle çarımha gerilmiş gibi oluyor. Yalnız burada, dikine her hangi bir sırk falan yok. Sadece kolların bağlı olduğu yere paralel tutulmuş bir sırk var. O halde, pantolonlarımızı da indirip, kemerle ayaklarımızı bağlıyorlardı. Daha sonra, ellerinde bulunan elektrik kablolarından birini belimize sarıp, karnımızın üzerine bağlıyorlardı. Bele sarılı çıplak kabloya da bazı kablolar bağlayıp bunların diğer uçlarını, ellerimizin küçük parmaklarına, kulak memelerimize ve cinsel organlarımıza bağlıyorlardı. Ellerine aldıkları diğer kabloyla da dudak ve dilimizden elektrik veriyorlardı. Elektrik işkencesi sırasında çıplak vücuda su döküyorlardı.

Bu uygulama genellikle sorgu anında yapılıyordu. Sorguya ara verildiği dönemlerde de falaka ve dayak eksik olmuyordu. Geceleri gelip giden, nöbet tutan askerler de bizleri dövüyorlardı. Bir gece, bir askerın kafamı ve suratımı duvara vurması sonucu sağ kaşımın üzeri patladı. O anda öyle susamıştım ki kaşımdan inen kanları dilimle içmeye çalışıyordum. T.K. adındaki arkadaşım boynuna, askerler dipçikle vurdukları için sağ ayağı hareket etmiyordu. Bu arkadaşım söz konusu durumu, gözaltında ve tutukevinde sürdürdü. Kendisini tuvalete ya da yemekhaneye biz götürüp getiriyorduk. Yapılan tüm başvurulara rağmen kendisini doktora götürmediler ve ilaç vermediler.

Sorgu esnasında altı gün boyunca bize su ve yemek vermediler.

... tarihinde, akşamleyin bizi Diyar-

bakır Devegeçidi'ndeki gözaltı yerine götürdüler. Sekiz gün orada kaldık. Buradaki gözaltında, bizden başka Apocular da vardı. Apocular Urfa bölgesinden getirilmişlerdi. İşkenceden dolayı birinin kolu birinin de ayağı sakat kalmıştı. Birçoğunun da muhtelif yerlerinden yaraları vardı. Vücutları yara bere içindeydi. Buna rağmen ne kendileri hastahaneye götürülüyor ne de doktor getiriliyordu.

Gözaltı yemekleri çok azdı. Bir kişilik tayin ekmeğini sekiz parçaya bölüp her kişiye bir parça veriyorlardı. Sabah kahvaltısında bir keçe çorba veya bir bardak çayı dört kişi ortaklaşa içmek zorundaydık. Öğle ve akşam yemekleri de bundan farksız değildi.

.... tarihinde mahkemeye çıktım. Hakkımda tutuklama kararı verildi. Diyarbakır 2 nolu cezaevine gönderildim. Bulduğum koğuşun mevcudu 50-60 arasındaydı. Bütün cezaevinde 300 civarında siyasi tutuklu vardı. Sabah saat 07'den akşam saat 6-7'ye kadar havalandırmaya çıkabiliyorduk. Her koğuş ya da siyasi hareket kendi denetiminde sabah sporlarını yapabiliyordu. Yemekler çoğu kez yeterli değildi. Su da bidonlarla veriliyordu. Banyo başlı başına problemdi. Bazan aylarca banyo yapılamıyordu.

1980 Haziranında, su, banyo, yemek, kanalizasyon sorunlarının çözümü ve tutukevine kitap gönderilmesine olanak tanınması için 3 günlük açlık kararı aldık. Bu grev kararı ve günü daha önce ildaki diğer tutukevleriyle de bağ kurularak onlara da bildirilmişti. Tarihini hatırlamıyorum ama üç cezaevinde de aynı gün açlık grevi başladı. Tutukevi idaresinin tüm çabalarına rağmen grev kırılmadı. Grev günlerimizi devrimci slogan ve marşlarla geçiriyorduk. Sonuçta isteklerimizden bazıları yerine getirildi. Grevin son günü görüşme günüydü. Diğer tutukevlerinden, görüşmeciler aracılığıyla bilgi alınca grevin sona ermesini uygun gördük.

Bu açlık greviden önce de, mayısın son haftasında, bir gardiyanın 4. koğuşta silah var diye şikayeti üzerine askerler tutukevine baskın düzenleyip tüm koğuşlarda arama yaptılar. 4. koğuştaki tutukluların tümü o gece sabaha kadar koğuş dışında bekletildi. Koğuşun her tarafı kazılıp arandı, darma-dağın edildi. Ertesi sabah koğuş sorumlusu 3-4 kişiyle beraber alınıp soruşturmayla götürülmek istendi.

Bunun üzerine tüm koğuşlar yiyecek ve suları idarenin koridoruna atıp ölüm orucu tuttular. İdare, sözkonusu tutukluların tümünün birden gidip ifade vermelerini istiyordu. Tutuklular ise, tek tek ifadeye gideceklerini ve ilk ifadeye giden geri dönmeyinceye kadar diğerinin ifadeye gitmeyece-

ğini belirttiler. 24 saat süren direniş sonucunda idare, ifadeleri, tutukluların istemleri doğrultusunda almayı kabul etti.

Bu dönemde, görüşmeler haftada bir sefer, tel örgüler arasından, askerlerin denetimi altında yapılıyordu. Buna rağmen zaman zaman bazı istemlerimizi dışarıya iletebiliyorduk. Aara sıra görüşmecilerimizle kürtçe konuşabiliyorduk.

Koğuşlarda, radyo, ısıtıcı, teyp bulundurulabiliyordu. İhtiyaçlarımızı idare aracılığıyla satın alıyorduk. İstedığımız sebze ve meyvelerin listesini yapıp idareye veriyorduk. Kendi kantinlerinden çok pahalı vermelerine rağmen gene de hiç olmazsa getiriyorlardı.

Temmuz ayı içinde, bizi topluca yeni tamamlanan 5. Nolu tutukevine götürdüler. Bu tutukevindeki yaşam da yaklaşık olarak eski kaldığımız tutukevindekine benzerdi.

Durum böyle devam ederken 12 Eylül faşist darbesi yapıldı. Darbenin ilk günü askerler koğuşa gelip sayım yaptılar. Sayım, tüm tutuklular sıraya geçirilerek ve küfürler arasında geçti. İkinci gün koğuş sorumlularının her sayım sırasında yüzbaşısıya tekmil vermeleri gerektiğini söylediler. Hatta, daha o gün bizim koğuş sorumlumuz tekmil vermediği için kendisini dışarıya alıp falakaya yatırdılar. Yarım saat kadar dövdükten sonra, kanlar içinde tekrar koğuşa atıldılar.

Bir hafta sonra, tüm ısıtıcıları topladılar. Sık sık koğuşları arayıp tutuklularını dövmeye başladılar.

İçerde durum böyle devam ederken sürekli yeni tutuklular geliyordu. Yeni tutuklananlar, önce 2-3 gün hücrede işkenceye tabi tutuluyor, sonra koğuşlara gönderiliyorlardı. Sayımız git gide kabarıyordu. 32 kişilik koğuşta, kısa bir sürede sayımız 76'yı buldu. Bir yaktaki üç kişi yatıyorlardı.

Sular günde 15 gün akmaya başladı. ısıtıcıların olmaması ve suların değil yılkanmak içmek için bile yeterli olmaması nedeniyle, çoğu kimse uyuz hastalığına yakalandı. Havalandırmaya istedikleri zaman çıkartıyorlar, istemedikleri zaman çıkartmıyorlardı. Havalandırmaya çıkarıldığımız zaman bile, havalandırma kapısı kapatılıyordu.

Bu dönemde koğuşlar arası görüşmeler yasaklanmıştı. Ancak havalandırma zamanlarında, ilaç ya da kibrit kutuları içinde atılan yazılar ile, koğuşlar arası haber bir ölçüde sağlanabiliyordu.

Görüşmeler daha sıkı asker gözetiminde yapılıyordu. Kürtçe konuşmak yasaklandı. Görüşme sırasında kürtçe konuşanlar, işkenceden geçiriliyor, hücrelere atılıyorlardı. Görüşme süresi kısıtlandı. Baskı ve terör günden güne

artıyordu. Koğuşların sıkı aranması ve tüm koğuş tutuklularının genel falaka dayacağına çekilmesi artık sık sık başvuru bir yöntemdi. Bir keresinde 31. koğuşu topluca havalandırmaya çıkarıp sıra dayağında geçirdiler. Tutukluların karşı koymasıyla bir miktar asker daha getirip, tekme ve coplarla hepsini götürüp hücrelere atıldılar. Bir hafta sonra 31. koğuştan, bizim koğuşa gönderilen B.K. adındaki bir tutuklunun çenesinin kırılmış olduğunu gördük.

Tutukevindeki hücreler, su ve pisliklerle doldurulup, tutuklular çırılçıplak soyulduktan sonra günlerce bu hücrelerde bekletiliyorlardı. Hücrelerde bir çok tutuklu felç olmuş, bazılarının kolları kırılmıştı.

Bu baskıların olduğu dönemde bazı koğuşlarda açlık grevine gidildi. Ancak grev, iyi örgütlenmediği, dışarıyla bağ kurulmadığı, kamuoyu oluşturulmadığı için amaçlanan sonuçları vermedi. Açlık grevine sokulan tutukluların çoğuna bu direnişin önemi, karşılaşılabilecek zorluklar anlatılamamıştı. Bunlar baskı ve teröre karşı direnme konusunda hazır hale getirilememişti. Bu nedenle bir haftadan sonra çoğu açlık greviden vazgeçmek zorunda kaldı. Ancak vazgeçmeyip direnenler de az değildi. Direnen yaklaşık 200 tutuklu hücrelere atıldı, işkencelerden geçirildi. Belli bir süre sonra bunların çoğu da, vahşi işkencelere dayanamayarak açlık grevini terk etmek zorunda kaldılar. En son 13 kişi 35 gün açlık grevini sürdürdü. Bu açlık grevi boyunca işkenceden bir tutuklu öldürüldü.

Bu tür baskılar, tutukevindeki kadınlar koğuşunda da yapıyordu. Askerler, kadınlar geceleri sabaha kadar oturup onlara sarkıntılık ediyorlardı. Dişçilik Fakültesinde okuyan Fidan isimindeki bir kız, hücrelerde işkence sonucu şuurunu kaybetmişti.

Ocak 1981'in ilk haftasında tüm koğuşlar ararak sıra dayağından geçirildi. Koğuşlardaki radyo ve televizyonlar toplatıldı.

Yemekler dua okutularak verilmeye başlandı. Yemekler çok az geliyordu. 140 kişilik koğuşa genellikle 30-40 kişilik tayin veriliyordu. Ekmekler genellikle bayatlandırılıp veriliyordu. Kantinden istediğimiz malzemeyi alamıyorduk. Kendileri verdiğimiz ihtiyaç listesindekileri değil de kendi istedikleri eşyaları getiriyorlardı. Birgün kantinden istediğimiz bazı ihtiyaçlarımızı getirirken yanında bir miktar çürük muz da getirdiler. Eğer bu muzları almazsanız diğer istediklerinizi de vermeyiz diye zorla bize o çürük muzları da sattılar. Genellikle istediğimiz sebze ve meyvelerin çürümüş, küflenmişlerini getirip o da dışarıdaki fiyatların iki-üç katına satıyorlardı.

Bu ara, bir akşam baygın bir tutukluyu getirip koğuşumuza attılar. Yarım saat kadar uğraştıktan sonra tutukluyu ayılttık. Tutuklu, Mardin bağımsız milletvekili Nurettin Yılmaz'dı. O gün Ankara'dan getirilmişti. Getirilmez, kendisine işkence yapmışlar, bayılınca da alıp koğuşa atmışlardı. Durumu çok ağırdı. Ertesi günü hastahaneye götürdüler. Ancak hastahane bekletmeden götürüp hücreye attılar kendisini.

Cezaevindeki günler dayakla geçiyordu. Geceleri koğuşta dolaşmak yasaklanmıştı. Herkesin yemekten sonra yatması gerekiyordu. Birazcık sesli konuşma bile dayakla sonuçlanıyordu. Görüşme günleri, görüşmeye giden tüm tutuklular dövülüyordu. Görüşme süreleri çok kısaydı. Görüşmecinin ancak yüzünü görebiliyorduk. Hal hatır soracak kadar bir süreye bile izin verilmiyordu.

Buna karşın gericielerin koğuşunda TV, radyo vardı. Dışarıdan istedikleri gibi yiyecek alıyorlardı. Suları bol, ısıtıcıları vardı. İstedikleri zaman havalandırmaya çıkabiliyorlardı.

İlerici ve devrimci tutukluların kaldığı 26. koğuşta tuvalet yoktu. Koğuşun bir köşesinde, bez ve çıtalarla yapılan tuvaletin pislikleri, koğuşun içine akıyordu.

Bulduğumuz koğuşta 140 kişi olmamıza rağmen günde iki yada üç naylon çanta su veriliyordu. Bu suyla bulaşık yıkama ve haftada 2-3 kez sakal tıraşı olma zorunluydu. Dolayısıyla, bu su, gereksinimlerimizi hiçbir zaman karşılamıyordu. Adam başı günde yarım bardak su içiyorduk.

Şubatın son haftasında, tutukevi müdürlüğüne Mamak cezaevinden yeni bir müdür geldi. Yeni müdürün gelmesiyle havalandırmalar da artık rastgele dolaşmak ya da spor yapmak olanağı kalmamıştı. Havalandırmalarda durmadan tutuklulara marşlar söyleniliyordu. Artık o günlerden sonra tutukevinde gündüzleri marş sesleri, geceleri işkence karşısındaki çığlık sesleri yükseliyordu.

Ben Şubatın sonlarına doğru tutukevinden çıktım. Uygulamalar ağırlaşarak halen de devam ediyor.

12 Eylülün gelmesiyle tutuklanacağımı bildiğim için ilk anda kendimi ele vermedim. Yörede bulunan yoldaşlarla ilişkiye geçerek ne yapmamız gerektiğini öğrenmek istedim. Verilen yanıtta; yakalanmamış olan yoldaşların kendilerini ele vermemeleri, koğuşlara uygun çalışmalarını sürdürmeleri, özellikle köylülerin silah teslim etmemeleri için yoğun bir propaganda girişimleri istendi.

Ben de buna göre davrandım. Kasım 1980'in ilk haftasına kadar yöremizdeki dağlarda, kırsal alanlarda barındım. Fakat köylere sık sık baskınlar düzenlendiği için daha çok dağlarda kaldım. Kasım ayının gelmesiyle dağlara kar yağmaya başladı. Dışarıda barınmanın koşulları giderek zorlaşmaya başladı. İkinci bir kez, durumu bildirerek ne yapmam gerektiğini yoldaşlardan sordum. Bu sefer gelen yanıtta mümkün olduğunca kadroların ülkeyi ve yörelerini terketmemeleri, bunun için üzerlerinde somut suç bulunmayanların, eğer aranıyorsa teslim olabileceklerini belirttiler. Somut delil olmadıktan sonra, bir kaç ay yatılırsa bile bir şey olmaz denildi. Aranmama rağmen üzerimde herhangi bir "suç" yoktu.

Bu durumdan hareketle, ... günü gidip ..... Seyar Jandarma Tabur Komutanlığı'na teslim oldum. O sıralarda gözaltı süresi üç aya çıkarılmıştı. Bir de soruşturma yetkisi mahali savcılara verilmişti.

Teslim olduğum gün tabur komutanı sözlü bir ifademi aldı ve beni nezarete attılar. Aynı gün teslim olan başkaları da vardı. Tabur erlerinin yüzde 80'i ilerici, demokrat unsurlar olduklarından onlar da bize herhangi bir işkence yapmadılar.

Bir haftalık gözaltı süremiz dolmuştu. Bir akşam aniden nezaretin kapısı açıldı, benim adım okundu. Ayağa kalkar kalkmaz, gözlerim bağlandı, ellerim de arkamdan kelepçelendi. İki er kollarımdan tutup beni bir merdivenden çıkarıp birinden indirerek, ikide bir, "başını eğ, sağa, sola dön" gibi sözlerle bir odaya götürdüler.

Oda içinde beni bir sandalyeye oturtular. Gözlerimi bağlayan bezi daha da sıkı bağlayıp, kelepçeyi kontrol ettikten sonra askerler çıktı. Beş dakika kadar sandalyede bekledim. Ayak sesleri geldi ve bulduğum odanın kapısı açıldı. Ayak seslerinden ve fısıldamalardan üç kişi olduklarını anladım. Bağırarak gür sesli biri beni sorguya çekmeye başladı: "Niçin 12 Eylül'den beri kaçtın? 12 Eylül'den beri neredeydin? Ne iş yapıyordun? Niçin şimdi teslim oldun?" şeklinde sorular soruyorlardı. Bana yönelttikleri suçlamalar da şunlardı: "Sen ....'de bölücülüğün başını çekiyorsun. Tüm ....'deki bölücü ve komünistlerin liderliğini yapıyorsun. Marksist Leninist bir Kürdistan devleti kurmaya çalışan DDKD'nin gizli çalışmalarını yürütüyorsun. Yöre halkını hayali bir Kürdistan devletiyle aldatıyorsun, ..."

Bu " suçlamaları" yaparken de onur kırıcı her türlü küfür ve azarlamaya başvuruyorlardı. Kafama, yüzüme, çeneme yumruklar indiriyorlardı. Omuz kaslarımı sıkıp eziyorlardı. Ayaklarındaki demir perçinli kunduralarıyla diz kapaklarımın altına tekme indiriyorlardı. Yukarıda sıralanan suçları itiraf etmemi istiyorlardı. Yüzüm ve dizlerim, bacaklarım kan içinde beni koşturmaya çalışıyorlardı. "Seni fırına atacağız, seni tabuta koyup ... suyuna atacağız." şeklinde tehditler yağdırıyor, hayasızlık ve şerefsizliklerini namusuma dil uzatarak sergiliyorlardı. Gece saat 11'e kadar sorgu devam etti. Sonra beni götürüp tekrar nezarete attılar. Ertesi gün bazı erlerden, bana bu işkenceleri yapanların Mardin'den gelen sivil görevliler olduğunu öğrendim.

Gözaltı süresi boyunca görüşme yasağı vardı. Kimseyle görüşemedik. Sigara yasaktı. Ancak zaman zaman ilerici bazı erlerin bize bu yönde yardımları oluyordu. Gizliden, bu tür ihtiyaçlarımızı onların aracılığı ile elde edebiliyorduk.

Üç aylık gözaltı süremiz boyunca 50'den fazla kişi tutuklanıp yanımıza getirildi. Bunlar toplumun değişik kesimlerinden rastgele insanlardı çoğunlukla. Bir kısmı parayla bir hafta içinde paçayı kurtarıyor, bir kısmı da Mardin ve Diyarbakır'a gönderiliyordu.

Üç ay boyunca beraber olduğumuz 6 kişi vradı. Bunlar da genellikle değişik siyasal hareketlerden kimselerdi. Nezartte komünümüz vardı. Özellikle sırf kendilerini soymak için suç yakıştırıp tutukladıkları yoksul köylüler yanımıza getirildiklerinde, onlara her türlü maddi ve manevi yardımı yapıyorduk. Çoğu bir iki gün ya da bir hafta tutulup bırakılıyordu.

Günde üç kez; sabah öğyen, akşam tuvalet izni vardı. Yemekler çok az veriliyordu. Çoğu kez askerlerden arta kalan artık sular bize veriliyordu. Bütün gözaltı süremizi, kış soğuşunda sobasız, bir tek kirli bataniyeyle geçirdik. Özellikle C. Çallı isminde bir assubay bu konularda çok acımasız ve azılı bir faşistti.

Bir aylık gözaltı süremiz ya dolmuştu ya dolmamıştı. Bir gün akşamleyin, 10 kişiyi birden nezarete yanımıza tıkadılar. Bu 10 kişinin Irak Kürdistanı'ndan oldukları söyleniyordu. Bunların arasında B. Köyü muhtarını H.M. adında biri de vardı. Iraklı Kürtler, B. Köyüne yapılan bir askeri operasyon sırasında yakalanmışlardı. Köyde yakalandıkları için de köy muhtarını da alıp beraber getirmişlerdi. Nezaret odası çok dar olmasına rağmen 22 kişi kalyorduk. Uykuyu vaktinde bir kısmımız yatıyor bir kısmımız da ayakta bekliyordu. Söz konusu Iraklı Kürtle-

rin KDP'nin peşmergeleri oldukları söyleniyordu. Yöredeki ajanlar, gelip bunların Iraklı Kürtler olduklarını doğruladılar. Oysa B. Köyü muhtarını, bu insanların çoğuna sahip çıkarak, kendi köylüleri olduğunu söylediğinden, kendisini komahk edinceye kadar dövdüler. Mardin'den sivil MİT görevlileri gelip muhtarını ve adı geçen Kürtleri sorguya çektiler. Muhtar getirildiği akşamın ertesi günü sabahın erken saatlerinde 12'ye kadar cop, tekme ve elektrik işkencesinden geçirildi. Gece 12'de dört asker yerden sürükleyerek, koma halinde getirip nezarete attılar. Yokladık, adam altına pislemişti. Sırt tarafı tepeden tırnağa morarmış, tek bir beyaz nokta bile sırtında kalmamıştı. O haliyle, sabaha kadar baygın içimizde kaldı. Sabahleyin, demokrat nitelikli nöbetçi çavuştan rica ettik, gizlice hamama götürüp yıkadık kendisini. Bunlar, Yaklaşık bir ay kadar yanımızda kaldılar. Ondan sonra 10 Iraklı Kürdü ve B. Köyü muhtarını yanımızdan alıp götürdüler. Öğrendik ki götürüp Iraklı makamlara teslim etmişler. Irak makamları muhtarını tekrar Habur sınır kapısından dışarı atmış. Tabi ki hemen değil, soruşturup Türkiye nüfusuna kayıtlı olduğunu öğrendikten sonra... Son öğrendiğim kadarıyla Irak hükümeti o 10 Kürdü kurşuna dizmiş.

B. Köyü muhtarının niteliği bir ya-

na ama gerçekten onun gördüğü o korkunç işkenceye rağmen çözülmemesi, Irak Kürdistanı'ndan olan Kürtleri köylüleri olarak göstermesi taktir edilir örnek bir davranıştır.

Bunun yanında daha pek çok insanlık dışı olay gördüm, yaşadım üç aylık gözaltı süresince. Pek çok insan gelip gitti gözaltına. Bunların çoğu, Kürtçeden başka bir dil bilmeyen yoksul köylülerdi. Çoğu yaşlı, hasta insanlardı. Nezaretin soğuk ve rütubetli havasına uyum sağlayamıyor, çoğu ishal oluyordular. Pek çok kez tanık oldum ki bu insanlar gece tuvalete çıkarılmadıkları için, lastik ayakabıların içine edip işemişlerdir. Bütün gece nezarettekiler bu ağır ishal ve sidik kokularını koklamak zorunda kalyorduk. Sabahleyin bunlar, ayakabıların alıp tuvalette yıkıyorlardı. Savcılık, bu süre boyunca iki kez tabura gelip ifadelemimize başvurdu. Günlerimin sonuna doğru bırakılmayacağımı, tutuklanmak üzere Diyarbakıra gönderileceğimi anladığımdan bir erin nöbeti sırasında tuvalete gitme anından yaralanarak kaçtım. Müthiş bir arama peşimde oldu. Ertesi gün bizzat tabur komutanını köyümüze giderek babamı ve iki amcamı gözaltına almış. Köy muhtarına ve kabile reisine, beni barındırmamaları, getirip teslim etmeleri emri verilmiş. Fakat artık kendimi ele vermedim.

(devam edecek)

ÇIKIŞ YOLU VAR...

İşsizlik canına yetti
kendini 9. kattan attı

İş bulamayan üniversiteli kız intihara kalkıştı

İş bulamayan üniversiteli kız intihara kalkıştı

İZMİR, (İha) - Çalışmadık kapı basırmadık makam bırakmamasına rağmen zamanını g...

ocası da kendisi de işsiz olan çocuk annesi genç kadın öldü... laydan önce karısıyla münaka 'en Nizamettin Özdemir sinir krizi geçiriyor...

Kaptıran işçi intihar etti

Zindan'dan annesi dedikolarına kıydı

yıllarca çalışın

Halklarımızın baş belası, faşist cunta, birbuçuk yılını doldururken, Türkiye'de emekçi halk kesimleri üzerine uygulanan faşist baskılar, Kürdistan'daki sömürgeci-faşist zulüm her geçen gün giderek daha da katmerleşmektedir. Bu zulmün ve baskının cenderesinde yaşamak zorunda kalan insanlarımızın durumu eğer açıklanacaksa, zamanı olmadan kullanılan "ZAM,ZULUM İŞKENCE" şeklindeki formülasyonun, günümüz Türkiye'sinin görünümünü açıklamaya yetmediğini belirtmek gerekir.

Türkiye ve Kürdistan'da her gün üç-beş ilericinin sokak ortalarında, "Dur ihtarna uymadı", "güvenlik(!) kuvvetleriyle çatışmaya girdi" gibi "çok haklı" gerçeklerle kurşuna dizdikleri, yüzlerce insanın kendilerine hayali suçlar yüklemek amacıyla işkencelerde katledildikleri... artık herkes tarafında bilinen ve kabulenen gerçeklerdir.

Ama bir de bilinmeyen veya çoğumuzca pek fark edilmiyen açık gerçeklerde var Türkiyede. Günlük gazeteler hergün ama mutlaka hergün "İNTİHAR" ve "ADI" öldürme olaylarını içeren haberler veriyorlar. Bu haberler çoğu kez bize "basit" haberler gibi gelir. Fakat intihar ve sözünü ettiğimiz öldürme olaylarının yaygınlığı ve nedenleri incelendiğinde; hiçte basit olaylar olmadıkları açıkça görülür. Son bir yıl içinde Türkiye'de çeşitli gerekçelerle canlarına kıyanların sayısı 391 kişi. Bu sayı basına yansıyan ve güç koşullarda bile olsa bizim tespit edebildiğimiz, ancak, eksik olduğu muhakak

olan sayıdır. Bu sayıya göre bile olsa Türkiye'de hergün enaz bir insan intihar ederek canına kıymıştır.

Günlük gazetelerde yayınlanan intihar olayları ile ilgili gerekçeler ise biçimde çok farklı. İş bulamadığı, Üniversiteye giremediği, sınıfta kaldığı, bankere parasını kaptırdığı, işten atıldığı, başlık parası bulamadığı, sevdiği gençle evlenemediği,... için intihar edenlerin sayısı bir hayli kabarıktır. Bunlar dışında başka nedenler de var ama hepsi birbirine yakın nedenler.

Yine bu bir yıllık süre içinde tespit edebildiğimiz kadarıyla (419) kişi öldürülmüş. Bu sayı da gerçek sayıdaki oldukça eksik ve basının "adi olaylar" dediği olaylardan ölenlerin sayısıdır. Öldürülen bu insanlar içerisinde, annesi, babası, kardeşi, eşi veya çok yakın bir akrabası tarafından öldürülenlerin sayısı çok yüksek. Nedenler yine "değişik",

Sözü edilen olaylar ve nedenleri burjuva basını tarafından çok basit ele alınır ve nedenleri üzerinde düşünülmeden sade bir haber şeklinde verilir. Ama bizlerin her olayı olduğu gibi bu "basit" olayları da detaylı ve çok yönlü ele alma zorunluluğumuz var.

Sözünü ettiğimiz olayların nedenlerini basının çok soyut gerekçeleri çerçevesinde bile ele alsak, temel nedenin ekonomik olduğu kolayca anlaşılır. Yukarıda günlük gazetelerden aktardığımız intihar gerekçeleri (örneğin iş bulamayan, bankere parasını kaptıran, başlık parası bulamayan, işten atılan.... vb. insanların intihar nedenleri) hep e-

konomiktir. Bu ekonomik neden; Emekçilerin azgınca sömürsüne dayanan, bir avuç sermayedarın mutluluğunu öngören kapitalizmdir. Kapitalizmin dengesizliği ve bunalımlılığıdır.

Ama denilebilir ki, Türkiye kapitalizmi yeni yaşamıyor peki neden bu tür olaylar eskiden değil de şimdi bu yoğunluğu kazandı? Bunun da nedeni var. Bir kere bu türden olaylara her sömürücü(sınıflı) toplumda sıkı sık olmazsa da rastlanır. İleri kapitalist ülkelerde bunalımlar derinleştikçe her türlü manyaklığa, sapıklığa tanık olunur. Ancak intihar vb. olayların yoğunlukta görüldüğü ülkeler, kapitalizmin acımasız sömürsü ile birlikte hayatın her anında çok koyu baskıların hüküm sürdüğü ülkelerdir.

Türkiye'de de faşist cuntanın koyu zulmü altında yaşayan insanlarımız, işsizlik ve sefalet ek olarak politik baskı altındadırlar ve düşüncelerini söylemek, sorunlarını dile getirmek yasak ağızlarına gem vurulmuş en ufak istemleri bile kanla işkence ile bastırılır. Tüm bunlara karşın güçsüz ve bilinçsiz insanlar da intiharı çıkış yolu kabul ederler ve canlarına kıyarlar. "Adi öldürme olaylarının nedeni de yine ekonomiktir. Ekonomik bunalım Türkiye'de o denli derinleşmiştir ki, cunta tüm "çabalarna" rağmen bu türden olayları önleyememiştir.

Tüm bu insanların katili Türkiye'nin bu duruma gelmesinin nedeni kapitalist düzen ve herşeye rağmen bu koğuşmuşluğu ayakta tutmaya çalışan cuntadır. Türkiye'de, bu kadar zorbalık, vahşet, işkence, kurşuna dizme, idam, intihar, adam öldürme vb. olaylar olağan hale gelmişken; cuntanın başı Kenan Evren ve sözcü basını, bar bar bağırıp, "anarşi ve terörün kökünün kazındığını" Türkiye'nin "refaha" kavuştuğunu söyleyebilmekte ve dünya kamuoyuna sahte mutluluk tabloları sunabilmekteler. Aslında kaba ve hayasızca demagogilerden öteye geçmiyen bu çabalar; mutsuzluğu, huzursuzluğu halklarımızın kin ve öfkelerini gizlemeye dünya kamuoyunu yanıltmaya yöneliktir. Buna karşın demokrasi güçleri de usanmadan cuntanın kirli çamaşırlarını, halk düşmanı yüzünü açığa çıkarma görevi ile karşı karşıyadırlar.

Cuntanın ekonomik, politik ve her türlü baskısı karşısında bunalan, "çaresizleşen" intihar denemelerini akıllarından geçirenler; yolunuz yanlıştır, seçtiğiniz yol çıkış yolunu değil, cuntanın baskılarını meşrulaştırır. Doğru çıkış ve kurtuluş yolu vardır. Bu yol devrimcilerin, demokrasi güçlerinin saflarında cuntanın baskılarına karşı daha onurlu bir yaşam için savaşım yoludur.

Çaresizlik ve güçsüzlük düşmanın başına.

BİR SÖYLEŞİ :

GÜÇ VE EYLEM BİRLİĞİNİN BAZI SORUNLARI ÜZERİNE

ARMANC: Bilindiği gibi Türkiye'de faşizme karşı olan güçlerin birleştirilmesi yolunda, hemen hemen tüm ilerici güçler tarafından sürdürülen çabalar bugüne kadar istenen anlamda bir sonuç verebilmiş değil. Faşizme karşı mücadelenin dağınıklığı, bölük pörçüklüğü varlığını sürdürüyor. Aynı durum Kürdistan'daki ulusal demokratik muhalefet güçleri için de sözkonusu. Hatta öğrendiğimiz kadarıyla, özellikle 12 Eylül darbesinden sonra, ulusal demokratik güçbirliği için Kürdistan'daki ilerici, devrimci güçler arasında bir dizi görüşmeler de oldu. Fakat buna rağmen bugüne kadar birlik doğrultusunda elle tutulabilecek somut bir adım atılmadı. Sizce bugüne kadar bir anti faşist cephenin oluşturulamamış olmasının nedenleri nelerdir?

DEVİRİMCİ DEMOKRATLAR: Bugüne kadar, faşizme karşı en geniş güçlerin birliğinin yaratılamamış olmasının pek çok nedeni sayılabilir. Fakat bu nedenlerin belli başlıcaları üzerinde durmak gerekirse şunları söylemek mümkün:

Birincisi; 12 Eylül darbesinden önce

devrimci hareket ve genel olarak tüm anti faşist güçlerde varolan aşırı bölünmüşlük ve dağınıklık, 12 Eylül faşist darbesinden sonra azınlaşan karşı devrimci saldırılar altında bir sürü darbeler de alarak varlığını koruyolmasındır.

Belki de , siyasal platformda zaten bugün varolan somut bir olguyu ifade eden ve zaten ortadan kaldırılması için birlik yolunda atma zorunluluğunu doğuran "bölünmüşlüğün" aynı zamanda "birlik" önünde bir engel olarak varolması ilginç gelebilir.

Fakat, Türkiye'deki parçalanmışlık olayına bakıldığında öyle bir tablo oluşturuyor ki bu tablonun gerçekten aynı zamanda birliği gerçekleştirmenin önünde duran önemli bir engel olduğu hemen görülür.

Herşeyden önce, anti faşist savaşımın en kararlı unsuru işçi sınıfı hareketi, sosyalist hareket arasında bir birlik yoktur. Türkiye'deki sosyalist hareket bir kaç parçaya bölünmüştür. Tek başına hiç bir hareket, anti faşist savaşımaya yol göstericilik edip en geniş kitleleri etrafında birleştirebilecek güç-

te değil. Bu, 12 Eylül öncesinde de böyleydi. Fakat 12 Eylül darbesinden sonra faşist cuntanın açık terörcü saldırıları karşısında durum daha da ağırlaştı. Hatta daha kötüsü sosyalist hareketin saflarında bazı kesimlerde sağ pasifist eğilimler; faşizme karşı mücadeleyi cuntanın "çeşitli kanatları" nı birbirine düşürme yolundaki günlük politikalara indirgeme ve sosyal demokrasinin "kıyamet gününün habercisi olarak" sur'a üfüreceği anı hayal etmenin peşinde olma eğilimleri belirledi. Bu durum, 12 Eylül öncesi ve sonrasında sosyalist hareketi, en geniş güçleri birleştirme yolunda bir alternatif olarak çıkarabilme yönündeki bazı ciddi çabaları sekteye uğrattı ve geçmişte zaman zaman atılan adımları, anti faşist saflar arasında bir umut olmaktan çıkardı.

Öte yandan, sol oportünist, maccracı guruplar zaten 12 Eylül öncesinde birlik diye bir problemin farkında bile dağillerdi. Bölük pörçük bir sürü gurup olmalarına rağmen, bireysel terörizmin dumanlı bulanık havasında dönmüş kafalarında, öncü de cephe de kendileriydi. Bu durum darbeyle birlikte çok ağır yenilgilerini getirdi. Bireysel şiddete dayanan eylemlerin ötesine geçemedikleri için binlerce militanın enerjisi, fedakarlık ve kararlılığı çok ucuza harcandı. Üstelik faşist cunta bu durumları bahane ederek yığınların "terörden" usanmış psikolojisinden yararlanmasını da bildi. Kitleleri yanına çekmeyi ya da en azından önemli bir kesimi suskun bırakmayı bir süre becerebildi.

Türkiye'deki sosyal demokrasi, hem darbe öncesinde hem darbe sonrasında büyük teknelci burjuvaziyle uzlaşım, faşizme teslimiyet ve hatta onunla uzlaşma misyonunu yüklenmeye devam etti, ediyor. Böyle bir uzlaşmacılık ve teslimiyet dünyanın hemen hemen her yerinde sosyal demokratların ve diğer burjuva reformist kesimlerin genel karakteridir. Sosyal demokrasinin mücadele alanına çekilebilmesi ancak devrimci hareketin güçlü olması ve toplumsal tabakaları harekete geçirebilmesi ile mümkündür. Bugüne kadar sosyal demokrasi faşist cunta yönetimine karşı bazı bireysel çıkışlarda bulunmanın ötesinde bir şey yapmış değil. Böylesine bir tutum, elbetteki sosyal demokrasinin etki alanında bulunan toplum kesimlerini olumsuz yönde etkiliyor ve onları faşizme karşı yığınsal mücadelenin içine çekilmeden alıkoyuyor.

Türkiye'deki geniş anti-faşist mücadele birliğinin önemli ve temel unsuru olan Kürdistan'daki sosyalist ve yurtsever hareketler de dediğiniz gibi birleşebilmiş değil. Eğer Kürdistan'da bir güçbirliği yaratılabilmiş olsaydı, bu,

Türkiyedeki anti-faşist cephanin oluşması yönünde itici bir rol oynardı. Tersine böyle bir birlik henüz gerçekleştirilemediği için, bu olgu yalnız Türkiyedeki anti-faşist eksik bir unsuru o-

larak kalmıyor, böylesine bir cephenin örülebilmesi çabalarını daha zorlaştırmış da oluyor.

Öte yandan bu bölünmüşlüğü'nün yanında Türkiye ve Kürdistan'daki devrimci hareketlerin genel olarak çok yakın bir geçmişe ve mücadelede tecrübesizliklere sahibolmaları da birleşme yolu üzerinde başlıbaşına bir sorundur. Aynı neden 12 Eylül askeri feşist darbesinin gelişyle de kendisini çok açık olarak göstermişti. Denebilir ki hemen hemen tüm devrimci demokrat ve sosyalist hareketler böylesine bir darbenin gelişini an meselesi olarak görmelerine rağmen gelecek darbeyi ve ondan sonra tekkelci burjuvazinin saldırılarının hangi boyutlara varacağını, bütün yönleriyle kestiremediler. Her şeye rağmen hazırlıksız yakalandılar. Darbenin gelişyle yeni koşullardaki bir mücadeleye göre erken bir toparlanmanın içine giremediler. Devrimci hareket bundan büyük bir zarar gördü. Kısa sürede kapatılması zor yaralar alındı. Şimdi aynı deneyimsizlik ve deyim yerindeyse amatörlik anti faşist cephe sorununda da kendini gösteriyor. Anti faşist cephe konusunda çeşitli sağ ve "sol" yaklaşımlar bir yan genel olarak Türkiye ilerici, anti faşist kamuoyunda cephe meselelerinin somut pratiğe ilişkin perspektifleri netleştirilebilmiş değil. Bu konuda somutta tartışılan çok az şey var.

Öte yandan cephe konusundaki farklı yaklaşımlar da geniş kesimlerin bir cephe içinde birleştirilmesini zorlaştırıyor. Bir yandan anti faşist cephe sorununu demokratik halk devrimi cephesiyle özdeşleştirip anti faşist güçlerden bir kesimi dışıyalayan sol sektör bir anlayış, öte yandan mücadeleyi sosyal demokrasinin kuyruğuna takma yolundaki sağ anlayış var. Bu anlayışlardan ilki, gerçekte anti faşist cephe sorununu bir yana iterken ikincisi de faşizme karşı mücadeleyi, sosyal demokrasinin uzlaşmacı tutumuna kurban ediyor.

ARMANC: Bilindiği gibi Kürdistan'daki ulusal demokratik mücadelenin Türkiye devrimci mücadelesinde önemli bir rolü var. Biliyoruz ki, Devrimci Demokratlar, Kürdistan'daki ulusal demokratik güçlerin birliği sorununa büyük bir önem veriyor. Kürdistan'daki ulusal demokratik güçlerin bugüne kadar bir araya gelip bir birlik oluşturamamış olmaları için ne denebilir? Ayrıca geçtiğimiz Mart ayında yayın hayatına başlayan "rıya aza-

di", çeşitli ısrarlarla Devrimci Demokratların bir ara güçbirliği çalışmalarına getirildiğini. fakat daha sonra bu çalışmalardan çekildiğinin, Devrimci Demokratların, bazı eleştirileri bahane ederek güçbirliklerinden kaçtıklarını yazdı. Bu konulardaki düşünceniz nedir?

D.D.: Biraz önce Türkiye'nin geneli için sözkonusu ettiğimiz olguların hemen hemen tamamına yakını, Kürdistan'daki ulusal demokratik güçlerin birliğinin önünde de duruyor. Fakat sözkonusu olgulara bağlı olarak bir takım özgül nedenler de, Kürdistan'daki güçlerin kendi aralarında bir birliğe ulaşabilmeleri doğrultusunda bugüne kadar bazı ciddi adımların atılmasına fırsat vermemiştir.

Bu özgül nedenler "rıya azadi" de de ele alınan ama tamamiyle ters yüz edilerek sunulan bazı olaylardan geliyor. Her şeyden önce belirtmek gerekir ki bir takım ısrarların sonucu Devrimci Demokratlar güçbirliği çalışmalarının bir bölümüne katılıp sonra da bundan kaçmış değildir.

Birincisi, güçbirliği görüşmeleri, daha 12 Eylül darbesi öncesinde, Kürdistan'daki güçler arasında oluyordu. Özellikle UDG girişiminin başarıya ulaşmamasının nedenleri üzerinde durup bunlardan deneyimler elde edilmesi ve oluşturulacak yeni güçbirliğinin bu temeller üzerinde yükseltilmesi doğrultusunda istemler vardı. Ancak herhangi bir sonuca ulaşılmadan 12 Eylül darbesi geldi. Darbeden sonra da bir kaç defa karşılıklı görüşmeler yapıldı.

Halen sürmekte olan periyodik görüşmelerin ilk başlangıcı da TKSP'nin "ısrarlı çabalarından" sonra değil, bizzat Devrimci Demokratlarla KUK'lu arkadaşların ortak çaba ve çağrılarında sonra gerçekleşti. Sözkonusu görüşmeler başlamadan önce TKSP, güçbirliği çalışmalarını için Apocularla ortak toplantılar yapıyordu. Böyle bir platforma karşı çıkan Devrimci Demokratlar ve KUK, TKSP ve Ala Rızgari'li arkadaşları, dörtlü güç birliği çalışmaları için görüşmeleri başlatmaya çağırdılar. Zaman zaman dörtlü, zaman zaman üçlü olarak sürdürülen periyodik görüşmeler, böylesine bir girişimin sonucu başladı.

Daha ilk bir kaç görüşme yapılmadan, Denge Komkar'da Kulp'ta meydana gelen ve kesinlikle siyasi olmayan bir öldürme olayı istismar edilerek Devrimci Demokratlara yönelik ağır suçlamaları içeren bir yazı yayınlandı. Bu yazı, Devrimci Demokratları provakatörlük, sömürgecilerle işbirliği ve "sosyalistlere" saldırmakla suçlayacak kadar ileri gitmişti.

Devrimci Demokratlar, Yazıdaki o-

lumsuz tutumu, güçbirliği toplantısına götürdüler ve karşılıklı görüşmeler yolu ile bu olumsuz tutumun ortadan kaldırılmasını, yapılan yanlışlığın düzeltilmesini istediler. Gerçekten de Denge Komkar'da çıkan yazı, çok yanlış ve tehlikeli bir mantığın ürünüydü. Bir kez olay, siyasi bir olay olmadığı, liseli gençler arasında kendiliğinden gelişen bir olayın ürünü olduğu halde büyük ve kasıtlı bir çarpıtmayla Devrimci Demokratların pusu kurarak bir "sosyalisti" katliakleri biçiminde veriliyordu. Ayrıca bununla da yetinilmeyerek, bir dizi idia yan yana getirilerek Devrimci Demokratların, terörist, sömürgecilerle işbirliği halinde oldukları, sömürgecilere karşı mücadeleyi bırakıp "sosyalistlere" saldırdıkları idia ediliyordu. vs. vs.

Biz görüşmelerde, TKSP temsilcisine eğer Devrimci Demokratlara ilişkin görüşleriniz gerçekten böyleyse neden oturup bizimle güçbirliği çalışmalarını katılıyorsunuz, yok eğer Devrimci Demokratları güçbirliğinde bir taraf görüyorsanız, eleştirinin boyutu hangi anlayışla çok ağır ithamlara varırılıyor dedik. TKSP temsilcisi, yazılarını kendi görüşleri olduğunu, Devrimci Demokratların böyle bir "eleştiri" yazısını bu tür toplantılarda sözkonusu etmemeleri gerektiğini öne sürerek bu sorunun güçbirliği görüşmelerine getirilmesine karşı çıktı.

Tartışmalardan bir sonuç çıkmayınca, biz güçbirliği çalışmalarına katılacağımızı, ancak bu sorun da çözümlenmedikçe güçbirliğinin yapılmış olamayacağını belirttik. TKSP temsilcisi, bu tutumu güçbirliği çalışmalarının da öüne engel koyma gibi göstermeye çalıştı. Bunun üzerine sorunun görüşülerek bir sonuca bağlanması için güçbirliği toplantılarına ara verildi.

Ancak daha sonra, Denge Komkar'da yayınlanan yazıya ilişkin herhangi olumlu bir gelişme elde edilemeden her nedense görüşmeler üçlü olarak başladı. Bir kaç aylık aradan sonra, güçbirliği çalışmalarının dörtlü sürdürülebilmesi için aramızda yeniden görüşmeler başladığında, TKSP temsilcisi bu sefer, Denge Komkar'da yazılan yazının kendi merkezi görüşleri olmadığını, belli bir yöreden gelmiş mektup olduğunu, ayrıca orada sözkonusu edilen şeylerin Devrimci Demokratların geneline yönelik olmadığını belli bir yöreye ilişkin bir olayda o yöredeki bazı kimselere yönelik olduğunu öne sürdü. Kendilerinin Devrimci Demokratların yurtsever niteliğini tartışma konusu bile etmediklerini söyledi. Biz aslında yazının hiç de sözkonusu edilen çerçevede bir anlamla sınırlı olmadığını fakat eğer kendileri böyle düşünüyorlarsa bu doğrultuda kamuoyuna yönelik bir açıklama-

ma yapmalarını, bu düzeydeki bir açıklamayı bile - eleştiri hakkımız saklı kalma kaydıyla- güçbirliği açısından yeterli sayacağımızı belirttik. Ancak TKSP, bu doğrultudaki bir adıma bile yanaşmadı. Siz bu sorunu kamuoyuna yönelik olarak gündeme getirirseniz biz de vereceğimiz yanıtla bunu belirtiriz denildi. Biz yayınladığımız broşürde de olaya değinmiş ve yazının sakat mantığını eleştirmiştik. TKSP, bugüne kadar görüşmelerde bize söyledikleri doğrultusunda bile herhangi bir açıklama yapmış değil. Şimdi "rıya azadi", kalkıp hiçbir şey olmamış gibi Devrimci Demokratların güçbirliğinden kaçtıklarını idia edebiliyor.

Oysa daha birkaç ay önce TKSP toplantıda söylediklerini kamuoyuna açıklamaktan ısrarla kaçınınca, güçbirliği çalışmalarının aksamaması için bazı alternatifler getirdik.

Getirdiğimiz alternatifler, ortak bir açıklama doğrultusunda bir önerinin yapılması üzerine idi. Biz, yapacağımız dörtlü ortak açıklamada, bizim ile TKSP arasında, Denge Komkar'da çıkan yazı üzerine ortaya çıkan sorunun TKSP temsilcisinin son toplantılarda belirttikleri doğrultusunda uygun bir ifadeyle yer almasını önerdik. Kamuoyunun varlığından haberdar olduğu bir sorunun en azından çözümünden de haberdar edilmesi, kamuoyunda yaratılmış olan yanlış izlenimleri bertaraf etmesi açısından zorunlu olduğunu getirdik. Bu önerimiz kabul edilmedi. "Dörtlü ortak bir açıklama yapılmadan, güç ve eylem birliğinin içe yönelik çalışmalarını beraber sürdürelim, bu ara var olan sorun da yayın yoluyla yapılacak açıklama ve tartışmalarla giderilebilir. O zamana kadar güç ve eylem birliğinin programatik, örgütsel sorunlarını çözme konusunda hayli adımlar atılmış olur. O zaman daha geniş ve detaylı bir deklarasyonu kamuoyuna sunma olanağı da elde ederiz," önerisini götürdük. Bu öneri de "şimdi mutlaka bir açıklama yapmamız gerekir" şeklindeki gerekçeyle rededildi. Ardından "sizler üçlü olarak bir açıklama yaparsınız, fakat güçbirliğinin içe yönelik çalışmalarına dörtlü olarak başlayalım" önerisini de gene "olmaz" diyerek taraflar reddetti. Bunun üzerine, biz kendilerine, güçbirliği çalışmalarına istenen zamanda hazır olduğumuzu, bu konuda kendi önerilerini beklediğimizi ilettik.

ARMANC: Peki bu durumda önümüzdeki dönemde Devrimci Demokratların tutumu ne olacak?

D.D.: Kürdistan'da ulusal demokratik bir güçbirliğinin biran önce kurulması, halkımızın çıkarları açısından son derece hayati bir önem taşıyor. Bu nedenle, biraz önce de belirttiği-

miz gibi biz güçbirliğini gerçekleştirme çalışmalarına dörtlü hatta daha başka yurtsever güçlerle birlikte katılmaya hazırız.

Ama bu anda akıldan çıkarmamak gerekir ki birlik meselesi hiç de kolay ve basit bir mesele değildir. Sırf "birlik yapmış" görünmek için birlik yapılamaz. Ya da "Birlik" meselesini bir araya gelip yurtdışında zaman zaman biydiriler yayınlama işine indirgemeyiz. Elbette ki yurtdışında mücadeleyi örgütleyip yaygınlaştırmakta çok önemlidir, ama unutmamak gerekir ki asıl olan ülkede halkı mücadele platformuna çekecek bir savaş cephesini oluşturmaktır. Bu da ancak "birlik" meselesini enine boyuna ele almakla, kamuoyunda bu doğrultuda sağlıklı bir bilgilendirmeye gitmek ve siyasal hareketlerin yalnızca üst düzeyde değil tabanları seviyesinde de birbirine yaklaştırmak bir araya getirip ciddi eylem birliklerine götüreceği ortamı yaratmakla olur.

Açık ki böylesine bir ortam, bir yandan üst düzeylerde masa başlarında "birlik kulisleri" yaparken öte yandan, camımız istediği zaman birbirimizi yurtsever görmeye, istemediği zaman "gericilikle" suçlamaya çalışmakla yaratılmaz. Elbette ki, siyasi hareketler arasında ideolojik mücadele her zaman varolacaktır ve olmalıdır. Hatta böylesine bir mücadele halkımızın çıkarları açısından olumluyu da ifade eder. Ama eleştiriyi aşan suçlamalar için aynı şeyler söylenemez.

Öte yandan, birlik sorununa dar grupsal çıkarlar açısından yaklaşma ve bütün birlik politikasını bunun üzerine oturtma anlayışında mahkum etmek zorundayız. Siyasal hareketler, militan ve taraftarları arasında en azından güçbirliği için gerekli olan güven ortamı yaratılmalıdır. Sağlıklı bir güçbirliğine gidelemez. Bunun için de, güçbirliği politikasında açık olmak ve önümüzdeki sorunları karşılıklı olarak tartışma durumundayız.

ARMANC: Peki, Türkiye genelinde, bir anti-faşist cephenin oluşturulabilmesi için neler söylenebilir?

D.D.: Biz darbe öncesinde de, darbe sonrasında da faşizme karşı en geniş güçlerin birliğinin sağlanabilmesi için çaba sürdürdük. Hatta, tek başına hiç bir siyasal hareketin en geniş kesimleri bir araya getirmeye yetmediği bu bölünmüşlük ve dağınıklık ortamında, birlik meselesinde bir çekim merkezi oluşturabilecek, siyasal işbirliklerinin ve dolayısıyla güçlü çekim merkezlerinin oluşturulabilmesi için uzun süre çaba gösterdik. Bu doğrultudaki çabalarımız 12 Eylül

darbesinden önce başlamıştı. Bize göre iki alanda siyasal çekim merkezi oluşturulabilirdi. Biri Türkiye düzeyinde, yurt ve dünya sorunları, Türkiye'de faşizme karşı mücadele perspektifleri olan ve kısa sürede bir araya gelip bir işbirliği gerçekleştirebilmeye olanakları olan siyasal hareketlerin bir merkezi siyasal işbirliği yapmaları ve bu siyasal işbirliği aracılığıyla diğer tüm anti-faşist güçlerle gitmeleri biçimindeki bir olanaktı. Diğer Kürdistan'daki ulusal demokratik güçlerin gerçekleştirecekleri birlikti. Böylesine bir birlikte Türkiye'deki anti-faşist güçlerin toparlanması çabalarında önemli bir rol oynayabilirdi.

Bu her iki alternatifte günümüze kadar gerçekleştirilebilmiş değil. Birinci alternatif, özellikle 12 Eylül darbesinden sonra, sosyalist hareketin bazı kesimlerinde ağır basan günü birlik politika ve sağ eğilimler yüzünden bir sonuca ulaşamadı. Hatta gidecek, adım adım ilgi merkezi olmaktan bile çıkıyor denebilir. İkinci alternatif ise yukarıda sözkonusu ettiğimiz sorunlardan dolayı bugüne kadar başarıya ulaşamamıştır.

Yalnız burada birşeye dikkatleri çekmek gerekir. Bu sözkonusu alternatifler günümüze kadar bir sonuca ulaşamamış olmalarına rağmen, bizim anti-faşist cephenin oluşturulması yolunda önerdiğimiz yöntem, yaşanan olaylarla doğrulanıyor ve açık açık söylenese de hemen hemen herkes tarafından kabul ediliyor. Yanlışlığı ve sol sekte anlayışı bir yana son "Birkom" olayı bunu gösteriyor.

Bizim kanımız o ki, anti-faşist cephe anlayışında birbirine yakın olan bütün güçleri kapsaması koşuluyla, birinci alternatif geliştirilecek yeni bazı adımlar atılabilir. Ayrıca bugün içinde yaşadığımız koşulların sonucu olarak değişik kümelenmeler oluyor diye bu olguyu geniş güç birliğinin önüne engel olarak koymamak gerekir. Elbette ki, birlik sorununda öne sürülen sol sekte ya da sağ anlayışların üzerine gitmek ve sağlam temellere oturtulmuş bir cephenin oluşturulabilmesi için duyarlı olmak gerekir. Ama salt gerçekleştirilen dar birlikleri engel görerik ve birliklerle diyalogu ve işbirliğini koparmak gibi bir anlayışın içinde olmamak gerekir. Böyle bir tutum birlik meselesini daha da geçiktirir.

Öte yandan, kimden gelirse gelsin birlik yolunda sunulabilecek alternatifleri ciddiye almak ve tartışmak gerektiği inancındayız. Bunlar, hem yayın yoluyla, hem de karşılıklı olarak çeşitli görüşmeler ve toplantı ya da konferanslar aracılığıyla yapılabilir.

FALKLAND KRİZİ

Son haftaların en güncel konularının başında hiç şüphesiz FALKLAND adalarının sorunu gelmekte. Daha düne kadar çoğumuz tarafından varlığı bile bilinmeyen bu adalar sorununun kökeninde yatan temel nedenler ne? Gerçekten adalar kime ait? Ve daha bir dizi soru kafamızı kurcalıyor. Bu kısa yazımızda tüm sorunlar olmazsa bile, en azından en temel sorunu açıklığa kavuşturursak, diğerleri kendiliğinden çorap söküğü gibi sökülür.

Falkland adalarıyla ilgili olarak elde edilen bilgilere göre, ada, ilk defa 1527 yılında İspanyollar tarafından keşfedilmiştir. Daha sonra adaya İngiltere ayak basmıştır. 1765 yılına kadar adalar Fransızlar, Holandalılar ve İngilizler tarafından ziyaret edilmiş ve aynı yıllarda İngiltere adaya askeri bir birlik yerleştirerek adayı egemenliği altına almıştır. 1770 yılında adalar İspanyollar tarafından silah zoruyla boşaltılarak İngilizlerden geri alınmıştır. 1770 yılından 1820 yılına kadar adalara tek bir insan dahi ayak basmamıştır. Aynı yıllarda Arjantin İspanya sömürgeci konumunda. Bu bakımdan Arjantin'in o yıllarda adalar üzerinde her hangi bir talepte bulunma olanakları bile yoktu. Arjantin İspanya sömürgeciliğinden kurtulup bağımsızlığına kavuşmasıyla adalar sorunu gündeme gelmiş ve o dönemden itibaren Arjantin adalar üzerinde hak talep etmiştir. 1820 yılında adaların Ar-

jantin'e ait olduğu kabul edilmiş ve 9 yıl sonra da adaya yerleşmek için ayak basılmıştır. Fakat Arjantin'in adalar üzerindeki haklarını tanımayı rededen İngiltere, adaya askeri bir çıkartma yaparak, adayı sömürgeleştirmiştir. Falkland adaları, 1833 yılından itibaren İngilizlerin sömürgeci olmuştur. Her ne kadar Arjantin, adalar üzerindeki taleplerinden vazgeçmemişse de, İngiltere bu hakları tanımayı sürekli redetmiştir. Birleşmiş Milletler, Arjantin'in adalar üzerindeki taleplerini haklı bularak, adaların Arjantin'e görüşmeler yolu ile barışçı bir şekilde bırakılması için tarafları, 1965 yılından beri görüşmelere davet etmiştir. Adalar konusundaki görüşmeler sürdürülürken 1875 yılında adalarda petrol bulunması, soruna yeni bir boyut kazandırmış, görüşmelerin kesilmesine ve her iki ülkenin konsolosluklarını geri çağırma-
nın^a neden olmuştur. Arjantin'in adaya askeri çıkartma yaptığı ana kadarki durum kısaca böyle olmuştur.

Arjantin'in adaya askeri çıkartma yapması ile sorun uluslararası bir konuma bürünmüş ve İngiltere'nin de ardından donanmasını göndermesi her iki ülkeyi sıcak savaşa sokmuştur. Arjantin'in 149 yıllık talebini bu dönemde, üstelik askeri bir çıkartma ile çözmekten yana olan tutumunun ardında yatan faktörler konusundaki izahlardan, Arjantin'in bu dönemde daha güçlü olduğu sonucu çıkarılamaz. Tam tersine Arjantin'de iktidarda olan aske-

ri cuntanın zayıf olmasından, ülkedeki ekonomik, politik ve toplumsal gelişmeleri denetleyememesinden kaynaklandığı daha akla uygundur.

1976 yılından beri iktidarı zorla ele geçiren askeri cunta hiçbir soruna çözüm getirememiştir. Yaklaşan sonunu "ulusal kahraman" olmak ile çözebileceğini hesaplamaktadır. Göbeğinden emperyalizme bağımlı olanların bir tek günde "ulusal kahraman" olmayacakları, bunun sırttan bir donkişotluk olduğu apaçıktır. Buna rağmen cunta, tüm Arjantin halkının, en sağından en soluna kadar tüm siyasal partilerin talepleri arasında yer alan adalar talebine sahip çıkmaya, ülke içinde gündem güne büyüyen muhalefeti susturmaya, dikkatleri ülke içi sorunlardan ülke dışı sorunlara taşımaya çalışmıştır. Bunda başarılı olmadığı da söylenemez. Sağ kesimlerin başından beri desteğini alan cunta, şimdi de politize olmamış geniş halk yığınlarının ulusal duygularını sömürerek etrafında büyük kesimlerin kenetlenmesine neden olmuştur.

Ama öte yandan savaş koşullarının yarattığı "ulusal birlik" şimdilik cunta etrafında çeşitli sosyal kesimlerin kenetlenmesine neden olmuşsa da bu geçicidir. Savaşın yarattığı ağır ekonomik, politik ve sosyal sorunlara gerçekçi bakan her Arjantin'li cuntaya karşı bir konumda yer alacaktır. Hiç kuşkusuz cunta da bunları bilmekte ve hesaplamaktadır. Hele adalar sorununda, hiç olmazsa askeri alanda başarılı olamazsa, günlerinin sayılı olduğunu bilmektedir. Zaten şimdiden muhalefet, iktidarın sivilere terkedilmesi ve ülkede demokratikleşme sürecinin başlaması gerektiğini eskiye oranla daha gur bir şekilde sesini yükselterek vurgulamaktadır.

Falkland adaları meselesinde M. Thatcher ile Arjantin cuntasının hesaplarının denk düştüğü rahatlıkla söylenebilir. Nitekim M. Thatcher, sorunu bir prestij meselesi haline sokarak İngiliz kamuoyunun büyük bir bölümünü araksına almış bir vaziyette. Öyl ki son günlerde yapılan belediye seçiminde partisi büyük bir farkla oyların büyük bir kısmını aldı. Şimdiden erken seçime gitmenin manevraları içinde. Böylece de bir dönem daha iktidarda kalmayı becermek istiyor.

Bu arada, Falkland adaları sorunu, Batı Avrupa'yı ve özellikle ABD emperyalizmini yeni sorunlarla, mütefikleri arasında güç tercihler yapma zorunluluğuyla yüz yüze bıraktı. Anlaşmazlığın ilk günlerinde arabuluculuk üstlenen ABD, gerçekten bir tarafsız arabulucu gibi davranmamış, İngiltereden yana tercihler peşinde koşan bir arabuluculuk görevini üstlenmişti. Her iki ülkenin savaş eşğine

ARJANTİNDE DEMOKRATİKLEŞMEYE DOGRU GİDEN YOLDA YAPILAN KİTLE GÖSTERİLERİNDEN BİR GÖRÜNÜMÜ

geldiği günlerde ABD emperyalizmi yüzündeki maskeyi atarak, İngiltere'ye asker dışında her türlü yardımı yapmaya hazır olduğunu belirtmiştir. ABD, tüm çabalarında, başından sonuna dek adalar sorununun görüşmeler yolu ile ve BM kararlarına uygun olarak çözülmesinden yana olmamış, tam tersine yangına körükle gitmiştir.

ABD'nin bu tutumu, Arjantin'i ABD'den uzaklaştırır mı? Bu pek bilinmez. Hatta cunta iktidarda olduğu sürece bu, pet mümkün de değil. Fakat Arjantin'de ABD aleyhtarı muhalefet kesimlerini güçlendireceği kuşkusuzdur. Ve esas olan da budur.

Öte yandan bir dizi üçüncü dünya ülkesi, adalar sorununda Arjantin'in haklı talebini destekler bir tutum içinde olmuşlardır. Özellikle Latin Amerika'da ileri yönetimler Arjantin askeri cuntasına rağmen Arjantin halkının haklı taleplerinin yanında olmuşlardır. Hatta Küba Arjantin'e kapsamlı açıklanmayan yardımlar için hazır olduğunu belirtmiştir. Başından beri tartışmasız bir gerçektir ki İngiltere'den binlerce kilometre uzakta olan adaların İngiltere'ye ait olması düşünülemez. Her ne kadar adada yaşayan 1800 kişi civarındaki nüfus İngiliz kökenli ve İngiliz örf, adet ve geleneklerine sahip ise de, bu nüfusun sonradan yerleştirildiği ve adaların gerçekten İngilizlere ait olmadığı ortada. Bu nedenle, İngiltere'nin adalar üzerinde hak talep etmesi onun sömürgeci emperyalist emellerinin bir ürününden başka bir şey değil.

Ama öte yandan, Arjantin'e karşı veya onun yanında tutum konusunda ikircimli davrananlar da az değil. Çünkü, iktidarda askeri bir cunta var ve bu nedenle, son durum karşısında Arjantin'in yanında bir tutum almak, sanki cuntanın yanında yer almış gibi bir görünüm yaratmaz mı diye düşünenler var. Ancak bir takım şeyleri birbirinden ayırmak gerekli. Adalar ko-

onusunda Arjantin'i desteklemek başka, arjantin askeri cuntasını desteklemek başka bir şeydir. En başta tarihsel gerçekler ve bu gençlerden kaynaklanan Arjantin'li devrimci güçlerin, dahası uluslararası ileri güçlerin ve BM'nin adalar konusundaki tutumu ortada. Bu güçlerden hiçbirisi, adaların Arjantin'e ait olduğu konusunda şüphe etmiyorlar ve bu konuda Arjantin'i destekliyorlar.

Elbetteki adalar konusunda Arjantin'i desteklemek, bizim askeri diktatörlüğü de desteklememiz gerektiği anlamı çıkarılamaz. Eskiden olduğu gibi bugün de Arjantin'deki askeri cuntaya karşı, Arjantin halkının ve ileri güçlerinin yanında olmalıyız.

DEVİRİM YOLUNDA ÜÇ ŞEHİT DAHA

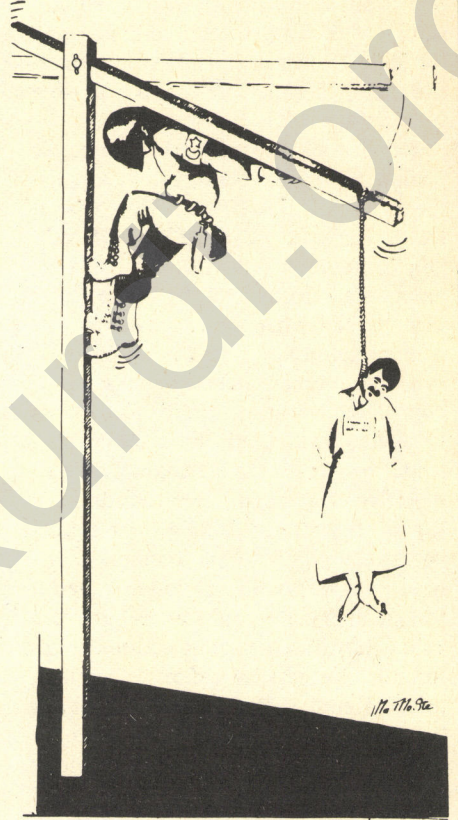
12 Mart 1982 akşamı, yürekleri karmış, gözlerini kan ve dehşet bürümüş. Üzerlerindeki Üniformadan ve usaklık ettikleri sömürücü egemen tekel-lerden başka birşey düşünmeyen beş kukla tarafından bir kağıt parçası üzerine yazılmış bir kaç cümlemin altına beş imza atıldı. Kollarında, paha biçilmez bir değere sahip olan bu kağıt parçası, özel bir uçakla Ankara'dan İzmir'e yollandı. Büyük bir titizlikle İzmir'e ulaşan bu kağıt parçası kan ve dehşet kokuyordu. Kağıttaki ferman üç devrimci, yurtseverin canını istiyordu. Ve zaman ilerliyordu...

13 Mart 1982 saat 01.25 sıraları, gecenin zifiri karanlığı. İnsanların derinden bir uykuya daldığı, üzerine sesizliğin çöktüğü, fabrikalar, sanayi, işçi ve emekçilerin kenti İzmir'de yatmayanlar da vardı. Habire koşturup, duruyor, çalışıyor, birşeyler yapıyorlardı. Ama geçenin bu saatinde çalışanlar, koşturup duranlar, yeni bir dünya yaratmak için değil, hayatı yaratan işçilerin, emekçilerin canlarını almak için gidip geliyorlardı. İdam mangaları kuruyorlardı. Sönürsüz mutlu yarına doğru giden yolu tıkamak, sevgiyi, kardeşliği insanlığı yoketmek için idam sehpaları kuruyorlardı. Ve zaman ilerliyordu.

Derken işlerini bitirmiş, sehpalarını kurmuş iplerini hazırlamışlardı bile. Pahlı demirlerin, nemli duvarların dışı tanklar, panzerler ve süngülerle çevrilmişti. Artık sıra gardiyanlara gelmişti.

Onlar da işlerinde geç kalmadılar. Başladılar üstlendikleri lanetli görevlerine. Büyük bir sevinç içerisinde uyardırdılar üç genç canı o tatlı uykularından sonsuz bir uykuya doğru yollamak için .

Önce alfabetik sıraya dizdiler, sonra kefenlerini giydirdiler ve sonra "son bir isteğiniz var mı?" diye sordular. Onlar da büyük bir onurla cevap verdiler: "Size verilecek bir hesabımız yoktur, ama tarihe verilecek cevabımız vardır." Onlar bu cevabı kilit vurulmuş ağızlarla değil, idam sehpalarındaki kararlı, gururlu, onurlu ve kahramanca tavırlarıyla verdiler.

Saat 03.05'e vardığında TÜRKİYE KOMÜNİST EMEK PARTİSİ (TKEP) üyesi üç devrimci SEYİT KONUK, İBRAHİM ETEM ÇOŞKUN ve NECATİ VARDAR devrim yolundaki şehitler kervanına katılmışlardı. Onlar son uykularına onurluca yatarlarken arkalarından sağ kalanlara koskoca bir miras bıraktılar.

Pirtûka zarokan " MA TU TIRSONEKİ ALFONS OBERG ' ?
derket.Ev pirtûk ji Swêdi hatiye wergerandin Kurdi.

Pirtûk cildkiri û hemû rûpelên wê pır rengi ne.

Hûn dıkarin ji navnişana me peyda bikin.

DR. İsmail BEŞİKÇİ'YE 10 YIL HAPİS CEZASI VERİLDİ

Dr. İsmail Beşikçi, İsviçre Yazarlar Sendikası Başkan Bayan Mousse Boulanger'e gönderdiği bir mektuptan dolayı Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığı Gölcük Askeri Mahkemesinde 23 Mart 1982 günü yapılan son duruşmasında 10 yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı.

Dr. İsmail Beşikçi, daha önce de "Bilim Yöntemi Türkiye'deki uygulama-2 TÜRK TARİH TEZİ, GÜNEŞ DİL TEORİSİ VE KÜRT SORUNU" adlı kitabından dolayı üç yıl hapis cezasına çarptırılmış ve 12 Nisan 1981 tarihine kadar hapiste yatmıştı.

Bu kitaptan dolayı İstanbul cezaevine gönderilen Beşikçi, buradan Adapazarına daha sonra da Kaynarca cezaevine nakledildi. Bu nakiller sırasında Beşikçi, arama bahanesiyle gardiyanlar tarafından her seferinde çırpılacak soyulmuş, falakaya yatırılmış ve eşyaları didik didik aranarak, özellikle yazarlığı bilindiğinden ellerini kullanamaz hale getirilinceye dek dövülmüştür. Bu ara bazı eşyalarına el konulmuş, bazılar ise kendisine verilmişti. Kendi ifadesi ile "bazı yiyecek eşyaları, gazete kopyaları, mektupları vesair notlar" Adapazarı cezaevinde kalmıştı.

Daha sonra hapisanede yapılan bir aramada, bu pakete el konularak Donanma ve Sıkıyönetim Komutanlığına teslim edilmiş, Sıkıyönetim Komutanlığı da pakette bulunan mektup vesair notlarla ilgili olarak soruşturma açılmasını istemişti. Bu nedenle İsmail Beşikçi, 19 Haziran 1981 günü Ankara Etlik semtindeki evinden gözaltına alınarak Ankara Emniyet Müdürlüğü birinci Şubede üç gün sorguya çekildikten sonra "Sakarya Kışlası'na" gönderilmiş, orada tutuklanarak "Kocaeli-Seymen Tutukevine" gönderilmiştir. Beşikçi, 42 gün gözaltında kaldı.

20 Ekim 1981 günü başlayan mahkeme, 23 Mart 1982 günü sonuçlandı ve pakette bulunan Beşikçi'nin İsviçre Yazarlar Sendikası Başkanı'na göndermiş olduğu mektuptan dolayı 10 yıl ağır hapis ve 5 sene de Edirne ilinde mecburi ikamet etme cezasına çarptırıldı.

Dr. İsmail Beşikçi'nin Fransızca yazdığı mektubun yine kendisinin yaptığı Türkçe çevirisini yayınıyoruz:

"Türkiye'de resmi ideoloji Kürt diye bilinen bir ulusun, Kürtçe olarak bir dilin olmadığını ısrarla ve inatla sürdür-

mektedir. Kısaca Kemalizm olarak ifade edebileceğimiz bu ideolojinin en temel özelliklerinden birisi, kesinlikle anti-kürt olmasıdır. Irkçıdır ve sömürgecidir. Ve bu resmi ideoloji Türk Üniversitelerine, Türk yargı organlarına, Türk siyasal partilerine, basın, radyo, televizyon gibi kitle haberleşme araçlarına kabul ettirilmiştir. Ve bu süreçte, devletin her türlü ideolojik baskı araçları ve zorlayıcı baskı araçları kullanmıştır, kullanılmaktadır.

Özerk olduğu vurgulanan Üniversiteler, bağımsız oldukları iddia edilen yargı organları, hür oldukları söylenen kitle haberleşme araçları, demokratik oldukları özellikle belirtilen kurumlar o ideolojiyi tartışmasız kabul etmişlerdir. Bu kurumlar giderek yalana dayalı resmi ideolojinin yapıcısı ve yayıcısı durumuna gelmişlerdir. Yalana dayalı resmi ideolojinin en önemli kurumları olmuşlardır. Ögesi olduğum Türkiye Yazarlar Sendikası'nda "demokratik" bir kuruluştur. Fakat resmi ideolojiye uygun tavırlar geliştirmektedir.

Bu bakımdan Türk düşüncesi iki standartlı gelişmektedir. Demokrat, hatta, komünist oldukları iddia edilen Türk Yazarları da iki standartlı düşünürler. Bunlar dünyanın herhangi bir yerindeki kurtuluş hareketlerini çoşkuyla karşılarlar. O hareketleri överler. Desteklerini bildirirler. Fakat Kürdistan'ın

herhangi bir yerindeki kurtuluş hareketine karşı düşmanca tavır alırlar. Küçümserler. Emperyalizmin kışkırtması diye aşağılarlar.

Türkiye'de insan hakları ile ilgili çalışmalar yapan merkezler, insan haklarını koruma ve geliştirme dernekleri var. Fakat bunlar şimdiye kadar Kürdistan sorunu karşısında ve Kürtlerin insan hakları konusunda hiç bir tavır geliştirmemişlerdir. Kürtlerin lehine olabilecek bir şey söylemekten şiddetle kaçınmaktadırlar. Fakat resmi ideolojiyi bol bol övmektedirler. Bu tür övgüler, Kürt sorununu görmemek için ısrarlı ve bilinçli bir gayre: içindedirler. Ve bu koşullarda Türk devleti Kürdistan'da ki ırkçı ve sömürgeci baskısını rahatça sürdürmektedir. Bu ırkçı ve sömürgeci baskılarını günlük politika haline getirmiştir.

Bu ırkçı ve sömürgeci politikaya rağmen Türk devleti insan haklarına saygı duyduğunu iddia edebilmektedir. Hatta dünyada insan haklarına saygı duyan ender ülkelerden biri olduğunu vurgulayabilmektedir. Bu konuda son günlerde gelişen iki olay üzerinde durmakta yarar var: Uluslararası Af Örgütü, Türkiye'deki işkence ve insan haklarına aykırı davranışlarla ilgili bir rapor yayınlamıştır. Türk devlet görevlileri, Uluslararası Af Örgütü'nün iddialarını red etmektedir. Örneğin, İçişleri Bakanı Mustafa Gülcigil "Türkiye insan haklarına saygı duyan ender bir ülkelerden biridir" diyebilmektedir. (bkz, 18.6.1980 Türk gazeteleri) Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen ise 23.6.1980 tarihli Newsweek dergisinde parayla yayınlattığı bir makalede yine aynı şeyleri iddia edebilmektedir. Fakat Türk basını, uluslararası Af Örgütü'nün raporu karşısında duyarsız kalmıştır. Kürdistan sorununa rağmen kürtlerin insan hakları sorununa rağmen, devlet görevlilerinin ileri sürdükleri iddiaları ise hiç sorun yapmamaktadır.

Üniversite çevreleri, siyasal partiler, sendikalar, dernekler kitle haberleşme araçları vs. Kürdistan sorununa hiç değinmezler. Birinci Dünya Savaşından sonra özellikle, 1919-1923 yılları arasında, Kürdistan'ın bölünüp parçalanması, Kürt ulusuna böl-yönet politikası uygulanması gibi konular, Türk bilim çevrelerinin, Türk düşüncesinin, görmemekte, incelememekte özel bir gay-

ret gösterdiği konulardır.

Türk basını, Kürdistan konusunda son derece duyarsızdır. Fakat bu duyarsızlık, hesaplı-kitaplı, bilinçli bir davranıştır. Amaç, Kürdistan sorunu ile ilgilenenleri tecrit etmektir. Bu konudaki düşüncelerin etkinliğini kırmaya çalışmaktadır. Örneğin örgütünüzün 8 Kasım 1979 tarihinde Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e ve Başbakan Süleyman Demirel'e yazdığı protesto mektubu uzun müddet Türk basınında yer almamıştır. Ancak 15 Mayıs 1980 tarihli "Demokrat" gazetesinde küçük bir haber olarak yer almıştır. Yine aynı devlet yetkililerine 10 Aralık 1979 tarihinde yazılan ve Kürt ulusuna yapılan baskıların insan haklarına aykırılığını dile getiren yazılar, basında hiç yer almamıştır. Türk basını, başka konularda kuşkusuz böyle duyarsız değildir.

Devlet tarafından geliştirilen baskıların düşünceye ve bilimin gelişmesine büyük bir engel olduğu kuşkusuzdur. Üniversite, basın, sendika gibi kurumların duyarsızlığı, dolayısıyla baskıları onaylar halleri ise, bu baskıları daha da yoğunlaştırmaktadır. Bu da büyük bir gerçektir.

Bütün bunlar, sorunun, bir yazarın özgürlüğü sorunu olmaktan çok öte duran bir sorun olduğunu göstermektedir. Sorun, Kürt ulusunun özgürlüğü sorunudur. Ve bugün Kürdistan Ortadoğu'nun ortasında, ulusal ve demokratik bütün hakları gasbedilmiş, bölünmüş ve parçalanmış devletlerarası bir sömürgeci. Kürt ulusu dikenli tellerle ve mayın tarlaları ile parçalanmış, birbirlerinden koparılmaya çalışılan bir ulustur. Bu durumda Kürdistan'ın siyasal statüsü sömürgeci bile aşağıdadır. Çünkü, örneğin Türkiye'de, Kürt ulusunun varlığı bile kabul edilme(mek)tedir. Kürtler Türkiye'de türkleştikleri oranda, kürtlüklerini reddettiler oranda kamu haklarından yararlanırlar. Aksi halde baskı, zulüm, zindan

Bu bakımlardan, bu tür sorunlar karşısında, sorunun ağırlık merkezini, bir yazarın özgürlüğünden çok, bir ulusun özgürlüğü yönüne koymakta büyük yarar vardır. Örgütünüzün mektuplarının bu bakımlardan takdirle karşılandığını belirtmek istiyorum.

Bütün bunların ötesinde Sayın Başkan, sahsıma gösterdiğiniz özel bilgidenden dolayı size ve örgütünüzün tüm üyelerine saygı ve selamlarımı gönderiyorum. Sağlık, mutluluk ve başarılar diliyorum."

Kaynak: Dengé Komal
Basın Bürosu

BEYRUT'TA ORTAK KUTLAMA

21 Mart Newroz bayramı, uluslararası ırkçılık mücadele günü ve Filistin halkı açısından bir direniş sembolü olan Kerami Günü olarak ortaklaşa düzenlenen toplantılarla Beyrut'ta da kutlandı. Toplantılar, Filistin Öğrenci Birliği, Lübnan...ve Kürdistan Devrimci Demokrat Gençliği ortaklaşa düzenlediler. Ayrıca bu örgütlerin ortak imzalarıyla büyük boy afiş de çıkarıldı.

Okuyucularımız, genellikle 21 Mart'ın Newroz bayramı ve Uluslararası ırkçılıkla mücadele günü olarak kutlanmasından haberdar olduklarını biliyoruz. Ancak bazı okuyucularımızın "Kerami Günü"nü anlamını merak edebilecekleri düşüncesiyle burada kısaca "Kerami Günü"nü anlamına değinmek istiyoruz.

Mısırda Siyonistler arasında imzalanan Camp-David anlaşması uyarınca, Mısır-Filistin sınırının belirlenmesine yönelik "boşaltma" işlemleri sonuçlanma evresine yaklaştı. Düşman kazanımlarının sağlamaştırılması amacıyla yönelik bu tek yanlı "Barış(!) anlaşması"yla, yeni bir oyun daha sahneleniyor.

Arap halkı, kendisine boyun eğdirmek için dayatılan anlaşma önerilerinin, henüz gündemde tutulduğu bir dönemde, Filistinde ayaklandı. İşgal altındaki topraklarda Filistinli'ler, düşmana karşı "taş"larla savaşıyor şimdi. "Barış(!) anlaşması"na karşı geliştirilen yoğun, eylemsel bir tepki olarak bu "savaş taşları", bir yandan siyonizmin taputuna çivi çakarken, bir yandan Filistin devriminin "direnme duvarı"ını örüyor. Halkın sağduyusu bu yüce ülküyü kavrayarak, zafere dek onun için savaşma kararlılığını koruyor.

İşgal edilmiş topraklarda halk bu ayaklanmayla birlikte, tek yumruk oldu; acılar, patlamaya uğrayarak "direniş"e dönüştü. Şimdi Filistin'de yaşayan kardeşlerimiz, Bahr Bakar okuluyla Ebu zağbel hapishanesinde ve Necaa Hammadi bölgesinde (Mısır'da siyonistler tarafından 69 da

yoruz.

Kerami, Filistinin Ürdün'deki topraklarında ve Filistin'in İsrail işgali altındaki topraklarıyla sınırı olan bir köydür. 800 haneli bu köy halkı, 1968 yılında İsrail askerlerinin saldırısına karşı koyar, siyonist kuşatmaya karşı güçlü bir direniş örneği vererek saldırıyı püskürtür. 21 Mart'a denk düşen bu gün, tüm Filistinli'ler tarafından her yıl dönümünde coşkuyla kutlanır.

Yine Beyrut'ta 30 Mart Filistin halkıyla dayanışma günü dolayısıyla, Filistin Öğrenci Birliği, Tüm Mısır Öğrenci ve Gençlik Birliği, Kürdistan Devrimci Demokrat Gençliği ve Nasırcı Gençlik Birliği tarafından ortaklaşa bir bildiri yayımlandı. Bildiriyi olduğu gibi yayınlıyoruz.

bombalanan yerler) katledilen kardeşlerinin savaşımını, anısını yaşatıyorlar.

Biz geleceğin ve onurun sahibiyiz. Güzelliklerin ve umudun sahibiyiz. Ekmeğimize, canımıza, toprağımıza yöneltilen sömürgeci işgalci, müdahalelere karşı, bütün dünyanın ezilen halkları birlikte savaşıyoruz. Dün Angola'da, Mozambik'te Nikaragua'da düşmanı topraklarımızda kovduk. Bugün Orta-doğu'da işgal altındaki topraklarda siyonist cellatlara karşı, Kürdistan'da sömürgeciliğe, emperyalizme, faşizme ve her soydan gericiliğe karşı savaşıyoruz. Latinamerika'da, El Salvador'da yine biz varız.

Tüm ezilen ve ilerici dünya halkları, direnme bayrağını yücelterek, modern Amerikan savaş araçlarına karşı, taşlarla savaşan Filistin halkının yanındadır.

DEVİRİM SÜRDÜKÇE İŞGAL SÜREMEZ!

ZAFERE KADAR DEVİRİM!

30 Mart 1982

**FİLİSTİN ÖĞRENCİ BİRLİĞİ
TÜM MİSİR ÖĞRENCİ VE
GENÇLİK BİRLİĞİ
KÜRDİSTAN DEVİRİMCİ DE-
MOKRAT GENÇLİĞİ**

NASIRCI GENÇLİK BİRLİĞİ

HEVPEYIVIN BI E.CLASON RE

E. Clason: "Aliyê zeif ê Kurdan kê masiya wan a ber bi yekitiyê de ye."

Eli CLASON, rojnamevan û niviskareka Swêdi ye. Li Swêd gelek nivisar û pirtûkên wê, bi tenê an jî bi navê wê û rojnamevan û niviskarê Kurd Mahmud BAK-SÎ li ser kurdan derketine. Elin CLASON gelek xebat kiriyê, jî bo li Ewropa û li Swêd, doza Kurdan bê nasin û piştgiriyeke fi-reh jî wan re çê bibe. Vê xebata

wê iro jî dom dîke. Em bawerîn, ku vê hevpeyivina me bi wê re çêkirîye wê fêdê bîghine xwen-devanan

ARMANC

ARMANC: Em dîzanin, ku tu kesekî aktif bi mesela Kurd dibîle yî. Gelo sedemê bilina te ya bi mesela Kurd çî ye?

E.CLASON: Ez di salên 1950'i

de bi meselên dinya 3'êmin bilyabum. Piştî dawîya salên 1960'i, ez wek kesekî aktîfî siyayî di nav VPK (Komunistên Partiya Çep) de şixulim. Di van deman de meselên, ku zêdetir bala min dikîşand û ez pê dibilyam evana bûn; pêşiyê (tevgera rîzgarixwaz ya) Cezayir, Afrika Baqûr, mesela Filistin, Şîli Vietnam û tevgerên rîzgarixwaz ên koloniyên Portekiz; Gine Bisau, Angola û Mozambik.

Lê mesala Kurd, heta berî, ku di sala 1975'a de ez Kurdan nasbikim, qet bala min ne kîşandibû. Piştî wê, firsenda min çêbû kû ez, heqî û rastiyên tevgera rîzgarixwaz a Kurdan û wekhevîyên wê yê bi xebata rîzgarixwaz ên gelên bîndestên din ên li hember imperyalîzm û mêtînghekarî, bîvinim.

Bi ya min, her ku hebûna Kurdan wek geleki hebe û her ku siyaseta Tîrkiye, Irak, Îran û Suriyê ya, ku Kurdan di bin asimilasyonê gran de derbasdike, baso, mafê Kurdan heye ku ew li hember, tadeyîya rabîn û jî bo xelasiya xwe şer bikin.

Min bi xwe jî, piştî ku dest bi bilina mesela Kurd kir, û piştî dit, ku bi taybetî hîn dînexwazî jî ronakbîrên Tîrk ên xwe çep nişandîdîn, tîn xweyakîrîn, bawerîya min a li ser heqîya mesela Kurd bê tîr şîdiya. Îro em bi heşayî dikarin, karûbarên li ser winda kirîna gelê Kurd li Tîrkiyê, bîdî karûbarên Afrika Basûr. Bi ya min, Kemalîzm di hinê xwe de nijadperestîyek xweru ye.

ARMANC: Tu mesela Kurd di qonaxek çawa de dibîni?

E.CLASON: Ez dibêjim çey, çiqas tadayî û êriş dom dikin jî, mesela Kurd piçeki çê tîr ketîye rîya xwe.

Li Kurdîstana Îranê pîranîya Pesaran (derveyî bajar) rîzgarîkîrî ne. Li wan deran, grêdayî bî rê xîstînen Kurdan jî 10.000 i zêdetir pêşmerge hene. Kurdên Îranê, li hember rejîmê Xumeynî, bî hêzên dijber yê din re yekîti çêkirîne. Bê şîk, rejîmê Xumeynî wê hîlweşe û daxwaza otonomîyê ku Kurdan pêşniyar kirîye,

we bi ser keve. Erê, eşkere ye, ku ji ber şerê li Kurdistanê Îranê dom dike gelek kes êş û jaryê dibînin. Lê divê bira neyê ji bir kîrîn, ku di dema "aşitiyê" de ji hoyên Kurdistanê dijwar bûn.

Li Kurdistanê Iraqê, têkoşîna li hember rejimê Saddam bi pêş dikeve. Li vir em dibînin, ku hêzên pêşverû û demokrat li ser armancên Iraqê demokrat û otonomî bo Kurdistanê tifaq pêkanîne. Îro birek mezûn ji Kurdistanê di bin çavdêriya Kurdistanê de ye.

Lê li Kurdistanê Tirkîyê, rewş gelek xerab e. Xwendevanên Armanc, ji xwe ji nêz ve buyêrên, ku pêk tên dibînin. Her weki bi cih kirina ji 3'an 2 ê ordiya Tirk li Kurdistanê, û tîjkirina grîgihan bi kesên siyasî. Îro idi mirov ji bo ku bi Kurdi dixavîn ji tîn ceza kirin.

Li hember vê, an dibe ku ji ber hatina Cunta leşkerî be ji Kurdên li derva, li ser rewş û buyêrên Kurdistanê û Tirkîyê bi hêsâtir agahdariyê dikarin bîdîn. Ji ber vê yekê ji divê mirov ji ber rewşa Kurdistanê li Tirkîyê bê umîd nemîne. Edî divê tev di gîrîng bûna mesela Kurd di buyêrên Rojhilata Navîn de.

ARMANC: Li gor te, balkêşîya meselên Vietnam, Angola û Kamboçya li ser dînya Rojava ji bo mesela Kurd ji derbas dibe an na. Ger du bêji na, sedemên wê çî ne?

E.CLASON: Dema Îro ne wek salên 1960'an ne ji wek salên 1970'yan e. Dîne ne wek berê ye. Alikariya hêzên çepên Rojava ji bo tevgerên rîzgarîxwazên dînya sîsêyan nesekîniye. Lê bi taybetî piştî ku Reagan bu serokê Emerîka Yekbûyî, hêzên rast li dîne bihêz ketin. Li dînya Rojava, ciwanên ku xwe avêtibûn nav doza Vietnam û Angola ji idi iro nesla navsere temsîl dikin. Ciwanên iroyîn pîrani bi doza aşiti dibînin. Gelekê wan ji bi tu tiştî nabînin. Ji ber vê yekê ji iro imkana pêkanîna tevgerê piştîgiri wek a dema Vietnamê nemaye. Loma ji, bi ya min, Îro li ber çavê şexsiyetên siyasî yê dînya

Rojava mesala Kurdan bêberbiçav kirin hê gîrîngtir e. Mesala Kurdan bes ji mesala Kurdan mafên mirovati pêk nayê. Pirtirîn ev mesele, bi mesela petrolê, bi aşitiya Rojhilata Navîn û bi taybetî bi mafên stratejîk ên curbe cûr ên Natoyê ve ji gîrêdayî ye.

ARMANC: Gelo tu dibêji, alyên zeif ên têkoşîna gelê Kurd û en Kurda çî ne?

E.CLASON: Li gor min, alyê zeif ê Kurda, kêmasiya wan a ber bi yekitiyê de ye. Erê raste, kes nikare cûrîm bike, ku çîma hêz û partiyên curbe cur di nava gelekî de hene. Di esasê de, wilo bûn, ji alîki ve ji tiştêki dimokratî ye. Di nav çepên Swêdîya de ji ji bo yekitiyê gelek tiştî nehatiye kirin. Lê ême welateki me heye. Lê Kurd ji bo welateki wîha şer dikin. Ji ber vê yekê ji yekiti, tifaq û alikariya bi hev ra di nav hêzên Kurd de hê pêwîsttir e. Carna, ez dibêjim qey dubendiyên ideolojîk ên nav Kurdan pîr ji hev ne dîrin, piarîniya wan nelîhevkirînen şexsî ne. Ev tiştêki gûne ye. Hemi gelên ku xelas bûn cephe pêkanîbûn. Divê Kurd ji vê yekê pêk bin. Helbet qesta min cephek pêşverû ye. Hêz û rêxistinên ku bi hêzên rast ên dîne-ez bi vê e û mîtefîkên wê qest dikim-re hewkari di kî nîkarîna têkoşîna gelê Kurd pî pêş ve xî.

ARMANC: Em ji xebata Komîteki bi navê komîta piştîgiriya Kurdistanê ku tu ji di nav de kar dikî-agahdarn. Ev xebat çawa diçe?

E.CLASON: Belê, komîteki me ji bo piştîgiriya bi Kurdan re heye. Navê we Komîta Piştîgiriya Kurdistanê e. Lê pîr mîxabin, em gelek kêmin û ji ber vê yekê ji em nîkarîna pîrtir aktîf bin. Li ser Kurdistanê heta niha me sê burosûr derxist. Di nêz de em umîd dikin ku zêdetir derxî. Li gor me, Kurdên li Swêd li gor berê çêtir ketine xebata rêxistinî. Her weki Federasyona ku komelên Kurd pêk anîne, gaveki baş e. Niha di rîya vê federasyonê de, mirov dikare zêdetir agahdariya bîghîne, der û dorên cuda li Swêd. Em umîd dikin ku bi federasyonê re

têkevîna hevkarîyek şîd û karîbîna piştî bîdîn xebata wê.

ARMANC: Tu xebata Kurdên li Ewropa û li Swêd çawa dibîni? Li ser xebata me pêşniyarên te çî ne. Bo balkêşiyek mezûn li ser mesala Kurd mirov dikare çî bike?

E.CLASON: Her weki min li jor ji got, komelên li Swêd gelek gav avêtin. Ez bixwe ji ji nêzîk de vê dibînim. Lewra ji 1975'an virde weki komeki bitanîyan, komeleki Kurdan ku ji bo doza heqê wan bike ji nînbû. Lê iro daxwaza me, hê pîrtir hevkarî pêk bê. Her weki imkânên ku bîdest dîkevîna mirov hê baştir jê fêde bigre, heta ku wê li sê çar ciyan Newroz bê pîroz kirin, li cihekî bi hev re bê pîrozkirin û h. w. d. Bi saya dengbêj, mûzîk û govendên Kurdan ên baş ji, Kurd dikarin çande û mesela Kurd, bi Sîwediyan bîdîn naskirin. Beri her tiştî yen ku karbîdestên Tirk Iraq, Îran û Suri qebul nakin, çande, zîman govend, bêje û stranên gelê Kurd in.

Cudabûna bir û baweriyê ya di nav rêxistinên Kurdan de divê mesela nav wan be. Li hember derva, herweki li hember xebata ber bi Sîwêdiyan Ewropayiyên, ku dixwazîna bi mesela Kurd bibînin, divê neyê xîstîna ber çav. Li Ewropa çande û informasyon çek (sîleh) êki baş e. Li Mîrov dikare vê bi pêşdetir xe. Ev ji hê zêdetir hevkarîyê û jîbona hunermendên hê çêtir xebatek esasîtir devê. Kurd divê, li welatên ku lê ne, pêwendiyên xwe hîna di warê şexsî hîm ji di warê rêxistinî de geştîr bî kî. Ev ji ji bo têkoşîna gelê Kurd fêdeki mezûn e.

Grubên ku li dervayî welatînez dibêjim qey ji ber bîrîya welat e-pîrtir alî yekiti û hevkarîyê ne. E we ji, têkoşînek we ya hîna li ser bîramîna heye-û hîna wek Italiyan Yunanîki normal ku welatê wi heye nînin. Lê pêwendiyên dostanî yê-n-yeko yeko be ji- ku hun bi Swêdiyan, Fransîziyan, Almanîyan Şîliyî yê wek we ve dayînin, we tadeyîya ser gelê Kurd zêdetir eşkere bike. Wê wan li ser rewşê agahdar bike û em dîzanîna ku agahdari ji gîrînge.

-Hin nêrin li ser hoyên di Îranê de-

Eger em bêş û li mêjûya gelê Kurd li Kurdistanê Îranê binêrin, emê bibinin ku tim û her dem hatîye mêtin ji aliyê serkarên welatê xwe; çî ji aliyê Şahê herî pêşin û Şahê binaxbû-Mihemed Pehlewî, û çî jî aliyê Xumeynî de.

Gava ku gelêd Îranê danxwe û rabûn li hember Şahê xwinmij, gelê Kurd jî, bi serokatîya Partiya Demokrati Kurdistan-Îran, bi aktîvî dî vê şoreşê de beşdarbû û cihê xwe tê de girt. Ji ber xebata tevayî ku sazûbû ji aliyê hemû gelêd Îranê, ewan qehremani Şahê kevneperest jî ser milêd xwe rakirin û şoreş birin serî wek hemû gelêd Îranê, geleçê Kurd azadiya xwe dî vê şoreşê de dît û bi rast û ronî milê xwe da milê hemû gelan, ku xebatê bîkîn bo parastina şoreşa nûzayî. Gelê Kurd-dî rîya PDK-Î, bi rengekî biratî û bi rêke aşiti daxwazê xwe jî rejîma Îranê nû re pêşkêş kir. Dî demek ku şoreş nû biserketîbû û rejîm hin qels bû, ewan li ser zîmanê Xumeynî daxuyakirin ku ew bi mafê gelê Kurd re ne, û gelêd Îranê tev bira ne û xwediyê vi welatî ne.

Lê çawa rejîm ku cîyê lingê xwe girt, Kurdistan û gelê Kurd da ber tank û topan, bajar û gundên Kurda helîşand û cihad li gelê Kurd vekir. Ji bo vê yekê gelê Kurd çek rakir bo parastina zar û zêçêd xwe û qada xwe. Gelek cara li zîmanê serdarêd PDK-Î û nemaze A.Oasîmlû, gelê Kurd jî rejîma Îranê xwest ku problema wi bi rêke aşiti pêkbine. Lê rejîma li wan guhdari nekir û şerê xwe li dijî gelê Kurd berdewam û xurtir kir.

Rejîmê, ne tenê li dijî gelê Kurd, lê li dijî hemû hêzên pêşverû an vekir, û xwest şoreşa gelêd Îranê ku pêkanîbû bixe warnî xirab. Ji ber vê yekê hêzêd pêşverû bi rengekî xurt li pêş van kirinê rejîma Ayetullahan sekinin, bo parastina şoreşê, ta nekeve warnî hin xerabîr. Em tev dîzanin ku rejîmê her roj bi dehan ji pêşverûyan û niştîman perweran bi dardadîke û dî navçê de roleke nepak pêktine. Ji gîşa re xuya ye

ku rola wi di Afganîstanê de.

Lê muxabîr ku hin rêxistinên Îranê, nemazê TÛDEH, piştî van bûyeran teva tîn bi vi awayî dost û dijminê şoreşê dibijêrin. Nurreddîn Kîyanorî (Sekreterê Tûdeh) di gotara xwe da ya ku di kovara "problemê aşitiyê û sosyalîzmê" (problems of peace and socialism) hejmarek jî vê dawya sala 1981, nivîsibû: "Li vê dawiyê fêle bazek li dijî şoreşa Îranê pêkhatîye. Di vi wari de hemû hêzêd ku ketine bin baskê Împeryalizma Emrîkî xebatê dikin, yê n ku dixwazî rejîma dij-împeryalizmê wergerînin. Evana jî evî n: Savak, hevalêd Şah, dostêd Emerîka û Pkeî n, Maoî û Torçkî, dijminên şoreşa yê n aktîv dî holê nasyonalîst de: A.Oasîmlû, serokêd komele, serokêd êlê Fars û Belûcîstan yê n kevneperest. Li kêleka vana jî organîzasyonê Mûcahidîni Xelq bi xurtî dîsekîne"

Ne ev tenê jî, lê hin biroşûra Partiya Kommûnîst a Sûriyê "Dirasat Îştirakîye" hejmara 1-sala 1982 (sala 5)-10, bi bir û bawerî ev gotar belav kir, û dibî n gotarê de nivîsiye ku Oasîmlû serokê percû paşverûyê di PDK-Î yê ku li dijî rejîma merkezi şerdîke. Bi vi rengî kommûnîstê dî navçê de alîkarîyê pêşkêşî gelê Kurd li Îranê dikin û piştîgîriya wi dikin(!) Gelo paşverûti ewe ku gelek çeka rake bo parastina xwe û bo mafên xwe, yan ewe dema balafir, tank û topên Ayetullahan bi serokatîya Xumeynî bajar û gundên Kurdan wêran bîkîn? Ka bira hevalêd-Kommûnîstêd Îranê û Sûriyê paşverû-tiyê ronî bîkîn da ku em bîzanîbîn bi çî awayî li dijî wan xebatê bîkîn, yan jî, ew berpîrsîyarî n dî ber hemû gotî n ku hatîne gotî n.

Ka em bînerî n Oasîmlû dijî minê şoreşa Îraneyê û rokerê împeryalizma Emerîkiyê, yan na?

Dî sibata sala 1981'i de A.Oasîmlû derketîbû Ewrûpa bo rewşa şoreşa û Kurdistanê jî rêxistin û kesên pêşverûre ronî bîke. Kovara "Armanc" hevpeyvînek pê re çêkir. Dî vê hevpeyvî nê de ez karî m du tîştan nişanbîdî m:

1. Bersîva A.Oasîmlû di warê tevgerîdana wan bi rejîma Îranê re û şerê Îranê û Iraqê: "çend roj piştî destpêka şerê Îranê û Iraqê, me di radyoya Kurdistan de beyanêk neşîr kir û hikûmeta merkezi re pêşniyar kir: wekî Îranî em amadene herî n lîrex leşkerên Îranî di jî tecawîza Iraqê şer bîkîn, Sînorê Îranê, serxwebûniya Îranê bîparêzî n, bi wi şerti ku Tehran pasdarên mîcîrî m jî Kurdistanê bîkîşîne û daxwazê n me yê n otomîyê qebûlke. Cewaba hikûmeta merkezi zêdê kirîna şerê Kurdistanê bû"

2-A.Oasîmlû dibêje: "Em jî bo Îraneke demokratîk û jî bo bîdestxîstîna mafên millîyên 6 mîlyon Kurdên Îranê şer dikî n. Em partîyeki çep û pêşverû ne û li Îranê, li Rohelata Navî n hêzê n demokratî û pêşverû jî xwe re dost dîzanî n. Em li perçeyên Kurdistanê dî n de piştî wanê şerê rîzgari yê n gelê Kurd î n. Lê naxwazî n, bi tu awayî, tê kî li nav karên wan ê n hîndur bîbîn. Bê guman, daxwaza me ewe ku li perçeyên dî n jî gelê Kurd yekî tîya xwe ya sîyasi dî nav cepheyeki yekbûyî û pêşverû da pêk bîne, jî bo vê yekî tîyê çî pêwîst be, em amade ne Dî meselên Cîhanê de, em hêzê n demokratîk û pêşverû, cûlaneweyî karkeran, cûlaneweyî rîzgari-xwazê n xelkên bîndest û welatên sosyalîst jî xwe re dostên stratejîk dîzanî n."

Ev herdû tîştana dîdî n xuya kirî n ku ew peyvê dî gotara N.Kîyanorî de hatîbû n ne di cîyê xwe de ne, û ev karê nagehîne gelê Kurd û ne jî yê Îranêd mayî n jî. Em hêvidarî n ku rexistinê n pêşverû yê n welatên Kurdistan mêtî ngehî kirîne bi nêrineke rast li tevgera gelê Kurd bînê rî n û alîkarîyêke paqî jê re pêşkêş bîkîn, ta ku gelê Kurd bîgehê mafên xwe yi netewî. Em tev bawerî m eva xebateke pêwîste jî aliyê hemû hêzên pêşverû, yan jî ew xebata xwe pêk nî n. Gelê Kurd wê tekoşî nê bîke ta ku daykek Kurd hebe li serê çîyayê Kurdistanê, ta ku qîrîna Kurîkeki Kurd bê, gelê Kurd tu carî namre. Em hemû Kurd li her sê perçên Kurdistanê yê n dî n li piştî gelê Kurdê Kurdistanê Îranê ne û şoreşa Kurdan wê bîser keve.

Merd-LENİNGRAD

İSVEÇ:'TE KÜRT HALKIYLA DAYANIŞMA YÜRÜYÜŞÜ

Derneğimizin de (İsveç-Kürt Kültür ve Dayanışma Derneği) üyesi olduğu İsveç Kürdistan Dernekleri Federasyonu tarafından 15 Mayıs'ta İran, Irak ve Türkiye'de Kürt halkı üzerindeki baskı ve zulümü protesto etmek amacıyla bu ülkelerin konsolosluklarına bir yürüyüş yapıldı. Yürüyüşten önce halkın kala-

balık olduğu alanda Kürt Folklor gösterileri yapıldı. Daha sonra yürüyüş disiplinli bir şekilde şehrin çeşitli caddelerinde geçerek sırasıyla önce İran, Irak ve Türkiye konsolosluklarına yüründü. Yürüyüşte ve konsoloslukların önünde Arapça, Kürtçe, İsveççe, Farsça ve Türkçe sloganlar atıldı. Ayrıca el-

den her konsolosluga bir protesto mektubu verildi. Yürüyüş Türkiye konsoloslugu önünde yine disiplinli bir şekilde dağıldı. Yürüyüş boyunca İsveç kamuoyuna bir bildiri de dağıtıldı. Yürüyüşe kalabalık bir kitle katıldı.

CUNTANIN CİNAYETLERİ

Faşist cuntanın dipçikleri altında yaşayan Türkiye'de, işkencelerin günlük yaşamın bir parçası haline gelmesi ve hergün artan ölçüde ilerici, yurtsever ve devrimcinin işkencede katledilmesi uluslararası alanda da geniş tepkilere yol açıyor.

İşkencedeyken katledilenlerin sayılarının artmasıyla, olayların üzerine eğilmek zorunda kalan kuruluşlardan biri de Uluslararası Af Örgütüdür. Af örgütü çeşitli aralıklarla, eline geçen katledilme olaylarıyla ilgili listeleri cuntaya sunarak bilgi istedi.

Af Örgütünün işkencede katledilenlerle ilgilenmesi cuntayı hırçınlaştırdı. Kendisine bağlı kukla basın aracılığıyla, guya "Af örgütünün öldü diye açıkladığı insanların" sağ olduğunu ileri sürerek, Af örgütünün cunta aleyhinde yalan beyanlarda bulunmak ve Türkiye'de kasıtlı olarak, işkence yapıldığını iddia ederek Uluslararası Kamuoyunu yanıltmakla suçladı. Türkiye'deki günlük gazeteler, guya isimleri Af Örgütünün listesinde yeralıp sağ olan insanlar-

la görüştü. Hatta senaryo öyle hazırlandı ki sanki değil bunları öldürmek, kendilerine işkence bile yapılmadığını kamuoyuna yutturmaya kalkıştılar.

Fakat gerçekler o kadar somut ve ortadaydı ki hazırlanan senaryo bile tamamıyla cuntanın aleyhine dönüştü. Basınla görüştürülen tutuklular işkence yapıldığını, cezaevi koşullarının çok kötü olduğunu açıkladılar. Hatta tutuklulardan bir ikisi daha orda, dayanmayıp yere yuvarlandılar. Cuntaya en fazla "yararlı" olabilenler, konuşmak "istemeyenler" di.

Aynı günlerde Af Örgütü de bir açıklama yaparak cuntanın kendisine yönelik iftiralarına cevap verdi ve Türkiye'de işkencede öldürülen 77 kişinin adını yayınladı.

Af Örgütünün isim ve yer vererek yayınladığı bu listenin, Türkiye'de işkence altında katledilenlerin hepsini içermediği, sadece Af Örgütüne ulaşabilen isimler olduğu ortada. Salt bu isimler bile, cuntanın insanlık düşmanı katil yüzünü ortaya koyma bakımından ye-

terlidir. Önemli bir belge olduğuna inandığımız Af Örgütünün açıklamayla birlikte verdiği isim listesini bu sayımızda yayınlıyoruz. 18 Şubat 1982 tarihli açıklama kısaca şöyle başlıyor.

"UAÖ, 7 Eylül 1981'de, Türkiye'deki yetkili makamlara başvurarak, 12 Eylül 1980'den bu yana, gözetim altında buldukları sırada ölen 62 kişinin adını bir liste halinde verip, bu kişilerin ölüm nedeni hakkında yapılan soruşturmanın sonuçlarıyla ilgili bilgi istedi. Daha sonra UAÖ, bu listede bulunan bir kişinin hayatta olduğunu öğrenerek bu konudaki istemini geri aldı. Bir süre sonra, üç kişinin daha adı yetkililere verilerek, bunların ölüm nedenlerinin araştırılması istendi.

"UAÖ, 16 Şubat 1981'de, yetkili makamlara bu kez, 17 kişinin daha adını verip, bu kişilerin de, gözetim altında buldukları sırada öldürüldüklerini belirterek, ölüm nedenleri konusunda bilgi istedi.

"UAÖ'nün 22 Ocak 1982 tarihli basın açıklamasında da belirttiği gibi, o

tarihe kadar Türk hükümetine iletilmiş olan 64 isme ilişkin olarak örgüt, Londra'daki Türk büyük elçiliğinden, 54 olay hakkında bilgi aldı. Yetkililer, hakkında bilgi istenen kişilerden 4'ünün hayatta olduğunu UAÖ'ne bildirdiler.

"18 Şubat 1982 tarihli Milliyet Gazetesinde Öldürüldüğü Tarih

zitesi'nde yayınlanan ve UAÖ'nce öldüğü ileri sürüldüğü halde hayatta olduğu belirtilen kişilerden hiçbirinin adı, UAÖ'nce, Türkiye'deki yetkili makamlardan haklarında bilgi istenen kişiler arasında bulunmamaktadır. Örneğin UAÖ, Ulvi Oğuz'un hayatta oldu-

Öldürüldüğü Yer

ğunu çok iyi bilmektedir ve Ulvi Oğuz'u, fikir suçlusu olarak himayesine aldığından, durumu yakından izlenmektedir.

"UAÖ'nün, 7 Ekim 1981 tarihli listesinde bulunan ve gözaltında öldükleri öne sürülen kişilerin adları şöyle:

Adı ve Soyadı

18 Eylül 1980	İstanbul	Zeki Yumurtacı
12-19 Eylül 1980	Trabzon Emniyet Müd.	Mustafa Çevik
24 Eylül 1980	Ankara Emniyet Müd.	Zeynel Abidin Ceylan
12-24 Eylül 1980	İst.Davut Paşa As.Tut.Evi.	İrfan Çelik
26 Eylül 1980	İzmit Ceza Evi	Sadan Gazeteci
26 Eylül 1980	İstanbul Em.Müd.	Ali Cakmaklı
27 Eylül 1980	İst.Cerahpaşa Hastanesi.	Ali İnan
" " "	İskenderun Emniyeti.	Hüseyin Karakaş (Karakış)
" " "	Bursa Emniyeti	Pafet Demir
Eylül 1980	Mardin As.Cezaevi.	Ömer Aktaş
3 Ekim 1980	Bursa Em.Müd.	Ahmet Feyzioğlu (Veziroğlu)
6 Ekim 1980	Mardin	Mehmet Cizreli
12 Ekim 1980	Ank.Emniyet Müd.	Gülden Erdem
14 " "	İst.Nümune Hst.	Ekrem Ekşi
15-20 Ekim 1980	A.Ü.Tıp Fakültesi Hst.	Behçet Günderer (Günderer)
18 Ekim 1980	İstanbul	Ahmet Kırılancı
28 Ekim 1980	Mamak AS.Tutukevi.	Bekir Bağ
30 " "	Elazığ As.Hastanesi.	Hasan Kılıç
8 Kasım 1980	Ankara	Hasan Asker Özmen
10 Kasım "	Ank.Mamak As.Tutukevi.	İlhan Erdost
" " "	Artvin veya Trabzon Hst.	Cengiz Aksakal
10 Kasım 1980	Diyarbakır Kurdoğlu Jn.K.	Şükrü Gedik
14 " "	Ank.Em. Müd.	İbrahim Eski
16-20 Kasım 1980	Tunceli Tarım Okulu.	Süleyman Ölmez
...Kasım 1980	Erzurum Sıkıyönetim Kom.	Metin Aksoy
15 Aralık 1980	Gülhane As. Hastanesi.	Ercan Koca
26 " "	İstanbul	Yaşar Okçuoğlu
29 " "	Adana Em. Müd.	Davut Elibolu
...Aralık 1980	Diyarbakır AS.tutukevi.	Sait Şimşek
... " "	Elazığ.	Mustafa Şahin
... " "	Adana Akkapı.	Cafer Bağdoğan
... " "	Adana.	Mehmet Dağ
... Aralık 1980	İzmir.	Munzur Geçgel
... " "	İskenderun.	Necdet Bozkurt

Uluslararası Af Örgütü'nün açıkladığı, 1981'de gözaltında iken öldüğü ileri sürülen kişilerin ise listesi şöyle:

Öldürüldüğü Tarih	Öldürüldüğü Yer	Adı ve Soyadı
1 Ocak 1981	İst.Gayrettepe Em.Müd.	Zühal Üner
7 " "	İst.Bakırköy Em.Müd.	İlyas Güleç
...Ocak 1981	Diyarbakır Kurdoğlu Jn.K.	Kenan Gülsoy
... " "	G.Antep.	Eyüp Akkurt
12 Şubat 1981	Adana.	Sinan Kanacalı
" " "	Ankara.	M. Ali Kılıç
" " "	G.Antep Em.Müd.	Hulusi Talak
... " "	Adana.	Osman Karaduman
... " "	İst.Gümüşsuyu As.Hst.	Halim Gündoğan
13 Mart 1981	Kayseri.	Osman Taştekin
17 " "	Uşak Em.Müd.	Cemil Kıpırdamaz
20 " "	Ankara Em.Müd.	Satılmış Şahin Dokuyucu
" " "	Adıyaman.	Abdurrahman (abdullah) Peksoyl

30 Mart 1981.....	İst.Bakırköy Polis Karakolu	Hasan Gazoğlu
.. " ".....	Adana.....	Bedrettin Şinak
1 Nisan 1981.....	Manisa Em.Müd.....	Sadiye Yavuz
6 Mayıs 1981.....	Konya Seydişehir Em.Müd....	Necip Kutlu
4 Haziran 1981.....	Gayrettepe Em.Müd.....	Özalp Öneren (Öner)
12 Haziran 1981.....	Gayettepe " ".....	Hasan Hüseyin Damar

UAÖ'nün 7 Eylül 1981 tarihli listesinde Diyarbakır Askeri Tutukevi'nde öldürülen 4 kişinin daha adları açıklanıyor. Ne ki bu son 4 kişinin ölüm tarihleri konusunda bilgi edinilemediği de açıklamada belirtiliyor.

Öldürüldüğü Yer	Öldürüldüğü Tarih	Adı ve Soyadı
.....	Diyarbakır As.Tutukevi.....	Sabri Kandemir
.....	" " ".....	Remzi Yalvaç
.....	" " ".....	Abdurrahman Çeçen
.....	" " ".....	Ahmet Demir

Örgütün yukardaki açıklamasında da belirtildiği gibi ,16 Şubat 1982 de,yetkili makamlara ikinci bir başvuruda bulunarak,işkenceed öldürüldükleri iddia edilen 17 kişinin adları işe şöyle.:

Öldürüldüğü Yer	Öldürüldüğü Tarih	Adı ve Soyadı
...Ekim 1980.....	Kars Polis Karakolu.....	Cemil Kırbayır
...Eylül 1980.....	Bursa Em.Müd.....	Ramazan Oğuz
... " ".....	Antalya Em.Müd.....	Ramazan Oğuz
... " ".....	Adana Polis Koleji.....	Ali Cermikli
...Ekim ".....	İst. Em. Müd.....	Hasan Dönmez
... " ".....	" " ".....	Cavit Özer
... " ".....	Siirt Jandarma Kom.....	Emin Alkan
...Kasım. ".....	Malatya Em.Müd.....	Fuat Gürbüz
... " ".....	Eskişehir Em. Müd.....	Feridun Yılmaz
... " ".....	İstanbul Em. Müd.....	Gürsoy Rüstem
...Aralık ".....	İst. " ".....	Mehmet Sarı (Sanı)
...Şubat 1981.....	İst.Küçükçekmece Polis Ka.....	Ünsal Beydoğan
...Nisan 1981.....	Ordu Em. Müd.....	Ahmet Sakın
...Haziran 1981.....	Giresun Devlet Hst.....	Mehmet Cümüş
...Ekim ".....	İzmir.....	Metin Sertbulak

Aynı listede bulunup,haklarındaki bilginin ancak 1982 tarihinde UAÖ'ne ulaştığı,Alemdağı Askeri Cezaevi'n de ölen;ne varki kesin ölüm tarihleri hakkında bilgi e dinilemediği belirtilen iki kişinin adları :

Serif YAZAR
Hakan MERMERCİOĞLU

UAÖ ayrıca,gözetim altında buldukları sırada ölen,şağıdaki 3 kişinin adlarını,çeşitli vesilelerle Türkiye'deki yetkili makamlara ilettilerini belirtiyor.

Öldürüldüğü Yer	Öldürüldüğü Tarih	Adı ve Soyadı
29 Temmuz 1981.....	İstanbul.....	Süleyman Cihan
26 Ekim 1981.....	İstanbul.....	Ataman İnce
3 Ocak 1982.....	İst.Haydar Paşa Hst.....	Bahadır Dumanlı

BARIŞ İÇİN SOVYETLER BİRLİĞİNİN YENİ GİRİŞİMİ.

Geçtiğimiz Mart ayının sonlarına doğru, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri ve Devlet Başkanı L.İ. Brejnev, Sovyet Sendikasının 17. Kongresinde yaptığı konuşmada, silahlanma yarışına son verilmesi ve dünyada barışın güçlenmesi için Sovyet hükümetinin yeni barış önerilerini açıkladı.

Sovyet hükümeti, Silahsızlanma görüşmelerinin olumlu bir başlangıcı ve barış isteminin bir iyi niyeti olarak tek taraflı silahsızlanma adımlarını atmayı kararlaştırdı: Buna göre, Sovyetler Birliğinin Avrupa Bölgesine, bundan böyle roket yerleştirilmeyecek ve eskiyen SS-4 ve SS-5 füzelerinin yerine yeni isimli SS-20 olarak bilinen tek bir füze yerleştirilmeyecektir.

L.İ. Brejnev'in bu barış önerilerine ABD devlet başkanı Ronald Reagan belki de daha okumadan "hayır" dedi. Emperyalist basın ve propaganda araçları, önerileri Sovyetlerin bir propagandasıymış gibi sunmaya çalıştılar ve bu çok somut önerileri kamuoyunun gözünden kaçırmak için her türlü çabayı gösterdiler. En iyi niyetli burjuva hükümetleri bile, sanki ısrarlar sonucu Sovyetler Birliği bu noktaya gelmiş gibi, Sovyetlerin bu noktaya getirilmesini olumlu bir gelişme olarak gördüklerini iki yüzlüce belirttiler.

Aslında önerilere bakıldığında hiç de salt propaganda amacına yönelik olmadıkları, Avrupahalkları için hayati olan bir sorunun çözümlenmesi yolunda kanallar açtığı yeni olanaklar yarattığı ortadadır. Zaten emperyalist ülke hükümetlerinin ve emperyalist silah tükelleri temsilcilerinin korku ve telaşı da bu yüzdendir. Önerileri özetle 4 noktada toplamak mümkün.

Brejnev'in yaptığı açıklamaya göre Sovyetler Birliği Avrupa bölgesine SS-20 füzelerinin yerleştirilmesini tek taraflı olarak durdurmuş bulunuyor. Şöyle diyor L.İ. Brejnev "Önceden yerleştirilen böylesi silahlar nicel ve nitel

olarak dondurulacak ve SS-4, SS-5 adlarıyla bilinen eskimiş füzelerin yerine SS-20 olarak tanınan yeni füzelerin yerleştirilmesinden vazgeçilecek.

"Bu moratorium, Avrupa için adil, eşit ve güvenlik temeli üzerinde ABD ile belirlenen orta menzili nükleer silahları azaltma anlaşması kaydedilmeye, ya da ABD yönetimi halkların güvenliğini hiçe sayıp çiğneyen Pershing-2 ve kanatlı roketlerini yerleştirme hazırlıklarını pratik olarak başlatıncaya kadar geçerli olacak"

ROKETLERİ TEK TARAFLI GERİ ÇEKME

Bilindiği gibi Sovyet hükümeti, eskiden iki taraflı moratorium ; yani görüşmeler sonuçlanıncaya kadar iki tarafın karşılıklı olarak füzelerin yerleştirilmesini dondurulmasını önermişti. Bu kabul edilirse Avrupa Bölgesindeki füzelerinin bir kesimini geri çekeceğini açıklamıştı.

Brejnev yaptığı yeni önerilerde bu şartı da kaldırmıyor:

"Sovyetler Birliği, bu yıl içinde Uluslararası durum gerginleşmezse, kendi inisiyatifü üzerine orta menzili füzelerinin belli bir sayısını hemen bu yıl içinde geri çekmeyi amaçlıyor.

"aynı zamanda, tüm açıklığıyla şuna da dikkat çekmeyi görev biliriz: ABD'nin ve onun NATO mütefiklerinin hükümetleri, halkların barış isteklerine rağmen planlarını gerçekleştirirlerse; SSCB'nin topraklarına kadar ulaşabilen yüzlerce yeni Amerikan füzelerini Avrupa'ya yerleştirirlerse dünya'da yeni bir stratejik durum oluşacaktır."

"Bu, diğer tarafı aynı duruma sokacak, ABD'nin topraklarında doğrudan doğruya içinde olmak üzere karşı önlemleri almasına zorlayacaktır. Bu unutulmamalıdır."

SALT-GÖRÜŞMELERİ DERHAL BAŞLAMALI

Brejnev yaptığı konuşmada, ayrıca, ABD ile salt görüşmelerinin başlamasını da önerdi; Barış ve silahsızlanmanın günümüzdeki hayati önemini vurgulayarak önerilerini şöyle sürdürdü:

Bunun için, ABD hükümetinin salt görüşmelerinin önüne suni engeller koymamasını ve önümüzdeki dönemde görüşmelerin başlamasını istiyoruz. Ayrıca bu görüşmeler başlayıncaya kadar, silahlanma yarışını için yeni kanalların açılmamasını, kara ve denizde yerleştirilen uzak menzili kanatlı füzelerin yerleştirilmesinin de dondurulmasını öneriyoruz."

DENİZ DONANMALARININ SINIRLANDIRILMASI OLNAKLI!

Önerileri arasında, Sovyet hükümetinin her iki tarafın deniz donanmalarına ilişkin görüşlerini de açıklıyan L.İ. Brejnev "Dünya denizlerinin bir barış bölgesine dönüştürülmesinde yana" olduklarını söyledi:

"Özel olarak, her iki tarafın da füze taşıyan denizaltılarının kendi askeri sahalarından uzak yerlerden geri çekmeyi günümüzde kararlaştırabileceklerini olanaklı görüyoruz....Tek sözcükle önümüzdeki dönemde dünya denizlerinin mümkün olan büyük bir bölümünün barış bölgesi olmasında yanayız."

Görüldüğü gibi emperyalist güçlerin ve onların basın-yayın tükellerinin idialarının aksine, bunlar propaganda için yapılmış öneriler değildir. Nükleer bir savaş önleme yolunda durup dinlenmeden gösterilen çabaların yeni bir adımıdır. Emperyalistler ve onların hükümetleri varsın korku ve telaşlaellerinin tersiyle bu önerileri redetmeye, gizlemeye kalkışsınlar. Dünya halkları, barışsever güçler ve nükleer bir savaşın tehlikesini görebilen aklı başında insanlar Sovyetler Birliği'nin son önerilerini büyük bir olumlulukla karşılıyorlar, önerilerin dikkate alınması için kendi hükümetlerine baskı yapıyorlar. ABD'de Reagan daha elinin tersiyle önerileri itmeye kalkıştığı gün 190 parlamenter, ABD'nin bu şansını değerlendirmesini istedi. Bugün, bütün ilericilerin yurtseverlerin ve barışı arzulayan tüm güçlerin görevi bu önerilere sahip çıkmak ve gerçekleşmesi yolundamücadele vermektir.

KOVARA KURDİ / MÂNATLIG KURDISK TIDSKRIFT / KURDISH MAGAZINE

ISSN: 0348-7385

Navnişan/Adress : ARMANC Tunnelgatan 14 - 3 tr. III 37 Stockholm-SWEDEN * Tel:08-II7086 P.G:439 33 42 - 3

Xwedi/Ans. Utgv : Svensk-Kurdiska kultur och solidaritetsföreningen * Komela çande û alikariya kurdên lı Swêd

Buha/ Pris-Price : 5 kr./ 1 D-mark/ 50 lira * ARMANC : Kovara kurdi - mehê carek dertê

Abone/Subscription : 1 sal - 1 år - 1 year: 75 kr.-25 D-mark * 6 meh - 6 mån - 6 month: 40 kr.-15 D-mark